Lodzer Tageblat № 87

Oplata pocztowa uiszcz. ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

לאָדזשער טאַגעבלאַט

היינט 6 זייטען

25-טער יאהרגאנג || 11 kwietnia 1932 || מאָנטאָג, ה׳ ניסן תרצ״ב || רעדאַקציע און אדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 16. טעלעפאָנען פון: רעדאַקציע 100-57, פון אדמיניסטראַציע 100-47

הינדענבורג ווידער געוועהלט אלס פּרעזידענט

היטלער האט בעקומען מיט צוויי מיליאָן שטימען מעהר ווי פריהער

הינדענבורג

בערלין (ספּ. צום „ל. ט.") די לעצטע נאַכט פאַר די וואַהלען איז געווען רעך און פאַרפאַלען. די פּאָליציי האָט אַדורכגעפיהרט פיל רעוויזיעס בײַ היט־לעריסטען, זוכענדיג געוועהר און ניכט־לעגאַלע ראַפּאַגאַנדע־מאַטעריאַל.

אין פיל ערטער איז געקומען צו צו־זאַמענשטויסען צווישען היטלעריסטען און קאָמוניסטען. בײַם שטעטינער וואָק־זאַל אין בערלין אום אין א געשלעג גע־הרג'עט געוואָרען 1 קאָמוניסט. אויך אויף דער פּראָווינץ איז געקומען צו פיל צו־זאַמענשטויסען און עס זענען פאַרהאַן פיל פערוואונדעטע. די פּאָליציי האָט אין פיל פאַלען אינטערווענירט און אַרעס־טירט מעהרערע פּערזאָנען. בלויז אין בער־לין זענען אַרעסטירט געוואָרען 200 מאַן.

בערלין (ספּ. צום „ל. ט.") די וואַהל־אַגיטאַציע איז אויף דאָס מאָל געווען א פערביטערטע. דער אינטערעס צו די וואַהלען איז געווען א לעבהאַפטער. ניט קוקענדיג, וואָס די נאַציאָנאַלען האָבען צוגעצויגען זייער קאַנדידאַט און די קאָמוניסטען האָבען שוין ניכט געקענט ערוואַרטען א נצחון, איז די פּרעקווענץ געווען א שטאַרקע און בעטראָפען 83% פון אַלע וואַהל־בערעכטיגטע. און אַל־געמיין איז די פּרעקווענץ געווען מיט 3% ווייניגער ווי בײַ דער ערשטער אָפּ־שטימונג.

בערלין, 10.23 אָוונט. דער אָפיציעלער קאָמוניקאַט גיט אי־בער פאָלגענדען רעזולטאַט פון די היינטיגע פּרעזידענט וואַהלען: צוזאַמען האָבען געשטימט 36.588.140 דער פון האָבען בעקומען:

הינדענבורג	19.367.688
היטלער	13.419.603
טעלמאַן	3.705.898
געפּסל'טע און ווייסע צעטלען	94.951

כאַראַקטעריסטיש איז, וואָס אין דער צײַט, וואָס הינדענבורג האָט בעקומען אַרום זיבען הונדערט טויזענד שטימען מעהר (708912) מעהר ווי דאָס פריהער־דיגע מאָל, האָט היטלער בעקומען מיט איבער 2 מיליאָן שטימען מעהר. דער קאָמוניסטישער קאַנדידאַט האָט בעקומען מיט 1276809 ווייניגער. עס הערשט די איבערצייגונג, אַז פיל קאָמוניסטען האָבען געוואָרפען זייערע שטימען אויף היט־לער'ן.

בערלין (ספּ. צום „ל. ט.") 22 אָוונט איז שוין ניכט אָפיציעל געווען בעקאַנט געמאַכט, אַז הינדענבורג איז אויסגע־וועהלט געוואָרען אלס פּרעזידענט פון דײַטשלאַנד.

קאָמיטעט צו פאָרשען עקאָנאָמישע קריזיס צווי־שען יודישער בעפעלקערונג אין אַמעריקא

ניו־יאָרק (יטאַ) דער אַמעריקאַ־נישער־יודישער קאָנגרעס האָט געוועהלט א ספּעציעלען קאָמיטעט, וואָס האָט די אויפגאַבע צו שטודירען די ווירקונגען פון דער עקאָנאָמישער דרעסיע אויף דעם יודישען האַנדעל, אינדוסטריע און פרײַע בערופען אין די פאַראייניגטע שטאַטען.

דער קאָמיטעט וועט דאַרפען פאָרשטעלען א גענוי בילד פון דעם ווירטשאַפטליכען קריזיס צווישען דער יודישער בעפעלקע־רונג אין אַמעריקא, ווי אויך אויסאַרבײַ־טען פאָרשלאַגען און געבעט פון טראָגען הילף די קרבנות פון ווירטשאַפטליכען קריזיס.

לעבענס־ווערק פון אליעזר בן יהודה

ניינטער באַנד פון גרויסען „מלון" פערטיג צום דרוק

בערלין (יטאַ) אין בערלין ווײַלט אויצט אחוה בן־יהודה, דער זוהן פון שפּראַכע־מאַכענדען העברעאיסט און לעק־סיקאָגראַף אליעזר בן־יהודה. ה׳ אחוה בן־יהודה אויבערוואַכט אויצט די דרוק־צו־גרייטונג פון 9. באַנד פון גרויסען „מלון". דערבאַנד איז געווידמעט דעם אָנדענק פון פאַרשטאָרבענעם לאָרד מעלטשעט, וועלכער האָט געשאַפען די מיטלען פאַרן דרוק פון דעם דאָזיגען באַנד. דער 10. באַנד זאָל ערשיינען צום 10. יאָהרצײַט נאָכ'ן טויט פון אליעזר בן־יהודה. דאָס ווערק דרוקט זיך אין בערימטען לעקסי־קאָגראַפישען פערלאַג לאַנגענשײַדט.

הילף פאַר פּוילישע יודען פון דער ענגלישער פעדעראַציע

פון יודישע הילפס־געזעלשאַפטען

לאָנדאָן (יטאַ) די פעדעראַציע פון יודישע הילפס־אָרגאַניזאַציעס אין ענג־לאַנד האָט פערעפענטליכט א בעריכט וועגען גאַנג פון דערבײַ־אויצטיגער אַק־ציע פאַר פּסח־שפּיצע לטובת פאָראָרימ־טע יודישע קהלות אין מזרח־אייראָפּא. אין אַפּעאַל וועגען פּוילען ווערט אין בע־ריכט געזאָגט:

„שלעכטע בשורות און הילפס־רופען בעקומט די פעדעראַציע טאָג־טעגליך פון פּוילען, א גאַנצע כוואַליע פון אָרימקייט פאַרפלייצט די יודישע קהלות אין דעם לאַנד. ניכט ווייניגער ווי א הונדערט טויזענד יודישע משפּחות, דערין 75,000 קינדער, דראָהט ממש הונגער־טויט. אַזוי גוט ווי א העלפט פון פּוילישען יודענטום האָט ניכט קיין אַרבײַט, און 10 טויזענד יודישע סוחרים זענען געווען געצוואונ־גען צו שליסען זייערע געשעפטען און וואַרשטאַטען.

„דער עקזעקוטיוו־ראַט פון דער פעדע־ראַציע האָט אויף זײַן לעצטער זיצונג בע־שלאָסען צו אַסיגנירען 800 פונט אויף תיכפ'דיגע הילף פאַר די יודען אין פּוי־לען, ניכט קוקענדיג דעראויף וואָס אין איצטיגען מאָמענט זענען די באַנק־פאָנ־דען פון דער פעדעראַציע אונגעהויער געלאַסטעט".

די פעדעראַציע האָט זיך אויך בע־שעפטיגט מיט דער לאַגע פון די פּוילי־שע ישיבות און האָט אַסיגנירט אויף דרינגענדע הילף פאַר זיי 225 פונט.

קרילענקאָ

סאָוויעטישער אויבער־פּראָקוראָר, וואָס אויף זײַן פאָדערונג איז יהודה שטערן בעשטראָפט געוואָרען מיט'ן טויט.

בילדער פון דער לאָנדאָנער דונאַי־קאָנפערענץ

טאַרדיע געזעגענט זיך מאַקדאָנאַלד'ן.

פון לינקס אויף רעכטס גראַנדי, איטאַליענישער אויסערן־מיניסטער; סיר סימאָן, ענגלישער אויסערן־מינ.; פאָן נויראַט, דײַטשער באָטשאַפטער אין לאָנדאָן און שטאַטס־סעקרעטאַר פאָן בילאָוו.

בעקאַנטמאַכונג

מאָרגען דינסטאָג, ד. 12־טען אַפּריל 1932 ווערט ערעפענט דער בײַם

אַמבולאַטאָריום „מחזיקי־חולים"

קילינסקיעגאָ 120, טעל. 62־152

וואו עס וועלען אָרדינירען בעוואוסטע דאָקטוירים פון אַלע ספּעציאַליטעטען. קראַנקע ווערען נאָר אָנגענומען ביז 7 אָוונט, עס ווערען אויך אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען און ס'ווערען אויסגעגעבען פּרעשידענע הייל־מכשירים פאַר קראַנקע. עס ווערען אויך אָנגענומען וויזיטען אין דער שטאָט.

די פערוואַלטונג פון „מחזיקי־חולים" קילינסקיעגאָ 120.

בעמ.: וועגען משמורים מיז מען מעלדען ביז 7 אָוונט.

אכטונג!

דערמיט מאַכען מיר אויפמערקזאַם, אַז די

1000 אומזיסטע בילעטען אויף שוויץ־בעדער

וועלכע ה׳ אָפּענבאַך האָט געשפּענדעט, וועלען פערטיילט ווערען אין דער אַדמיניסטראַציע פון „לאָדזשער טאַגעבלאַט", פּיעטריקאָווער 16 היינט מאָנטאָג ביז'ן 12־טען אַפּריל איינשליסליך פון 10 פריה ביז 8 אָוונט אָהן אונטערברעכונג.

בעמערק.: די בילעטען אויף די שוויץ־בעדער זענען גילטיג אויף מאָנטאָג, ד. 18 אַפּריל יעדער אין זײַן בעשטימטער שעה.

אַדמיניסטראַציע פון לאָדזשער טאַגעבלאַט

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס דער פאַמיליע קרול אין דוואַ"ט צוליב'ן טויט פון זייער אומ־פערגעסליכען מאַן און פאָטער

נ״ע אברהם הערש

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

מ. ד. האַמבורסקי און פרוי

פרייטאָג, ב׳ ניסן תרצ״ב איז אין עלטער פון 68 יאָהר געשטאָרבען אין דוו רט און אין דעם זעלבען טאָג צו קבורה געקומען מיין ליבער מאַן, אונזער טייערער פאָטער, שוויגער־פאָטער, גרויס־פאָטער און אַנקעל

נ״ע אברהם הערש קרול

(בן ר׳ מענדעל ז״ל)

וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע פאַמיליע

מיין אויפריכטיגסטען מיטגעפיהל דריק איך אויס די שווער־געטראָפענע פאַמיליע פון אברהם לעווי צוליב דעם טויט פון זייער פרוי, מוטער און שוועסטער

נ״ע פאַלאַ

זייט געטרייסט!

שלמה ארבאַך.

Dr. Wołkowyski

צעגיעלניאַנאַ 4

טעלעפאָן 216-90

ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט ווענערישע קראַנק־הייטען און מענער־שוואַכע, אַלע־אַרט אַנאַליזע עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־שטראַלען נעמט אָן פון 9–2, און פון 5–9 אָוונט. בעזונדער וואַרטע־זאַל פאַר פרויען.

Dr. Niewiażski

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און מענער־שוואַכע בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען און עלעקטראָ־טעראַפּיע אַנאַליזען.

פאַר דאַמען ספּעציעלער וואַרטע־זאַל

אַנדזשעיאַ 5, טעלעפ. 40־159

נעמט אָן פון 8 ביז 11 פריה, און פון 5 ביז 9 אָוונט זונטאָג פון 9 ביז 1 א זייגער נאָכמיטאָג.

אַמבולאַטאָריום

פאַר אַקושעריע און פרויען־קראַנקהייטען בײַ דעם קליניק

נ. נאַרגאַווא 13

איז טעטיג פאַר אומבעמיטעלטע קראַנקע טעגליך פון 10 ביז 11 פריה.

סטאַרשי פעלדשער

B. Joskowicz

שטעלט פּאַקען טעגליך מיט פרישע קראָוויאַנקע און גיט אויך אַרויס שוויאַדעצטוועס

פּולנאָצנאַ 4 Północna טעלעפאָן 86־141

נעמט אָן פון 8–11 און פון 4–6 א זייגער אָוונט.

לעזט און אַבאָנירט דאָס „לאָדזשער טאַגעבלאַט"

ווינער אָרטאָפּעדישע פּראַצאָוניע

אונטער דער אויפזיכט פון ספּעציאַליסט דר. לוביטש מאַכט לויט גיפּס־מאָדעלען זוקלאַדקעס נעגען פלאַט־פיס קינסטליכע פיס, אָרטאָפּעדישע גאָרסעטען און אַפּאַראַ־טען א. ז. וו. האָט זיך פון Karola 5 איבערגעטראָגען אויף

Piotrkowska 119

דער אַטענטאַט אויף פּרעזעס פֿון דײַטשער רײַכסבאַנק איז אויסגעפֿירט געוואָרן דורך היטלעריסטן

פּערלין (ספּ. צום „ל. ט.") און שייכות מיטן אַטענטאַט אויפֿן פּרעזעס פֿון דער דײַטשער רײַכס־באַנק ד"ר לוטער גיט די פּאָליציי פֿאָלגענדע פּרטים:

די אַרעסטירטע אַנטיילנעמער ד"ר ראָזען און ווערנער קערשנער זענען היטלעריסטן, הגם זיי זענען מיט אַ צײַט צוריק אָפֿיציעל אַרויסגעטרעטן פֿון דער היטלעריסטישער פּאַרטיי און האָט פּלוטסלונג פֿאַלטישע מיינונגס־פֿאַרשיידענהייטן, האָלט מען, אַז זיי האָבן עס געטאָן מיט אַ פּיין. בײַדע אָנפֿאַלער זאָגן זיך אָפּ צו געבן וועלכע עס איז ערקלערונגען.

דער ערשטער ד"ר ראָזען איז אַלט 59 יאָהר און שטאַמט פֿון בויגנאָס־איירעס. ער האָט אַ שטורמישע פֿאַרגאַנגענהייט. לעצטענס האָט ער זיך פֿאַרנומען מיט שרײַבן אַרטיקלען וועגן פֿינאַנציעלע און ווירטשאַפֿטלעכע ענינים. לויט זײַנע איבערצײַגונגען שטעהט ער אינמיטן אײַנפֿלוס פֿון היטלעריסטישן עקאָנאָמיסט פֿעדער.

באַלד נאָכן אַטענטאַט האָט ד"ר לוטער פֿאָרטגעזעצט זײַן נסיעה, נישט קוקנדיג, וואָס ער איז פֿערוואונדעט געוואָרן אין האַנט. די פּאָליציי האָט אַרומגערינגעלט דעם צוג און אַרויסגעפֿירט אַ רעוואָלווער פֿרי צו געפֿינען דעם דריטן אָנפֿאַלער, אָבער ראָהן ערפֿאָלג.

ד״ר. לוטער זיך בעטייליגט אין די וואַהלען

בערלין (ספּ.) ערשט ווען ד"ר לוטער איז אָנגעקומען קיין באַזעל האָט ער זיך געלאָזט באַנדאַזשירען זײַן וואונד. הײַנט פֿרוה איז ד"ר לוטער מיט דער גאַנצער דײַטשער דעלעגאַציע צוגעפֿאָהרען צו דעם דײַטשען גרענעץ־שטעטעל לאָרא און דאָרט אָפּגעגעבן זײַן שטים. נאָך די וואַהלען איז די דײַטשע דעלעגאַציע מיט ד"ר לוטער בראש באַלד צוריקגעפֿאָהרען קיין באַזעל.

בערלין (ספּ.) די פּאָליציי האָט שוין פֿערענדיגט די אויספֿאָרשונג און די מאַטעריאַלען איבערגעגעבן אין געריכט. דער קאָמיסאַר פֿון דער פּאָליציי זאָגט, אַז די אַטענטאַטער זענען פֿאַנאַטיקער.

ריין־יודישע ביבליאָטעקען ווערען אין בעסאַראַביען נישט ערלויבט

ביקאַרעשט (יטאַ) אין משך פֿון די לעצטע חדשים זענען אין בעסאַראַביע געשלאָסן געוואָרן צאָהלרײַכע יודישע ביבליאָטעקען מיט'ן טאַמיז, ראָס מען האָט אין די ביבליאָטעקען געפֿיהרט אַ נישט־ערלויבטע פּאָליטישע פּראָפּאַגאַנדע. דאָס מיניסטעריום האָט ערקלערט, אַז די ביבליאָטעקען וועלען קענען אין קאָנקרעטע פֿאַלען געעפֿענט ווערען מיט'ן בעדינגונג, אַז דאָרט וועט נישט געפֿיהרט ווערען קיין שום פּאָליטישע טעטיגקייט און מינדעסטענס אײַן דריטעל פֿון די ביכער וועט זײַן אין דער רומעניש שפּראַך.

די יודישע בּאַראָנען איינוואָינער אין ווישניץ וועלען נישט עקסמיטירט ווערען

טשערנאָוויץ (יטאַ) ווי די יט"א האָט זיינערצײַט מיטגעטיילט, האָט די שטאָט־פֿערוואַלטונג פֿון ווישניץ (בוקאָווינע) פֿעראָרדנט, אַז אין דער פּסח־וואָך זאָלן עוואַקואירט ווערען די באַראַקען, וואו עס וואוינען צענדליגער יודישע משפּחות פֿון די אָרעמסטע שיכטן.

אַ ראַנק דער אינטערווענץ פֿון דעפּ. ד"ר מאַקר דיאַמאַנט, האָט דאָס געזונדהײַטס־מיניסטעריום פֿעראָרדנט, אַז מען זאָל די יודישע באַראַקען־איינוואוינער פֿון ווישניץ נישט עוואַקואירען פֿון זייערע וואוינונגען.

פֿערהאַלטענע יודיש־פּוילישע עמיגראַנטען אויף עלים־איילאַנד, בעפֿרייט אַ דאַנק דער אינטערווענץ פֿון פּוילישען גענעראַל־קאָנסולאַט

ניו־יאָרק (יטאַ) יט"א דערוויסט זיך, אַז דער פּוילישער גענעראַל־קאָנסולאַט אין ניו־יאָרק האָט געשיקט אַ ספּעציעלע ובעאַמטען קיין עלים־אײַלאַנד, וואו עס איז פֿערהאַלטען געוואָרן אַ גרופּע יודישע עמיגראַנטען פֿון פּוילען, דערין אײַניגע מענער פֿון אַמעריקאַנער בירגערן. נײַן יודישע אימיגראַנטען פֿון פּוילען זענען פֿערהאַלטען געוואָרן אויף עלים־אײַלאַנד דעם 17. מערץ ה. י., בעת זיי זענען אָנגעקומען פֿון פּוילען מיט'ן פּוילישען דאַמפֿער „קאָשטשיושקאָ". אַ דאַנק דער אינטערווענץ פֿון פּוילישען גענעראַל־קאָנסולאַט זענען אַלע אימיגראַנטען בעפֿרייט געוואָרן בײַז אַ ווײַטער אָפּיס־פֿאָרשונג. אויף עלים־אײַלאַנד איז געבליבן בלויז איין קראַנקע פֿרוי, וועלכע געפֿינט זיך אין אָרטיגען שפּיטאַל, צוזאַמען מיט איהר קינד.

בני־ברית אין אַמעריקאַ פֿייערט יובילעאום פֿון 90־יעהריגען עקזיסטענץ

ניו־יאָרק (יטאַ) אין סינסינאַטי, דעם צענטראַלען זיץ־אָרט פֿון דער אַמעריקאַנער בני־ברית לאָזשע, האָבן זיך אָנגעהויבן די פֿעסטליכקייטן און צוזאַמענהאַנג מיט'ן 90־יעהריגען יובילעאום פֿון אַמעריקאַנער בני־ברית, וועלכע איז די עלטסטע יודישע אָרגאַניזאַציע אין די פֿעראייניגטע שטאַטען. די פֿעסטליכקייטען וועלען דויערן בײַז דעם 14 מאַי ה. י. הײַנט צו־טאָג צעהלט די בני־ברית־לאָזשע אין אַמעריקאַ 80 טויזענד מיטגלידער.

די פּאַסאַזשירען פֿון „קאָשטשיושקאָ" ווערען אַנטוישט, קיין אַמעריקאַ נאָך פּסח

גדיניאַ (יטאַ) דעם 7. אַפּריל איז אָפּגעפֿאָהרען פֿון גדיניאַ קיין ניו־יאָרק די שיף „קאָשטשיושקאָ" פֿון דער גדיניאַ־אַמעריקאַ־ליניע מיט 234 פּאַסאַזשירען. די יודישע פּאַסאַזשירען וועלען בעקומען צו קומען קיין ניו־יאָרק נאָך פּסח (דעם 19. אַפּריל), ווײַל דער דירעקציאָן פֿון דער „גדיניאַ אַמעריקאַ־ליניע" גיט אין אַלט דעם ראַזינען מערטזיי.

ענגלאַנד בעשטימט די וואַהלען צום יודישען נאַציאָנאַל־ראַט אין לעטלאַנד

ריגאַ (יטאַ) נאָך לאַנגע השתדלות'ן האָט די לעטלענדישע רעגירונג ערלויבט דורכצופֿיהרען וואַהלען אין יודישען נאַציאָנאַל־ראַט. די סעסיע פֿון נאַציאָנאַל־ראַט וועט פֿאָרקומען דעם 18 סעפּטעמבער און 19 סעפּטעמבער ה. י. די אויפֿגאַבע פֿון נאַציאָנאַל־ראַט וועט זײַן צו אָרגאַניזירען די לעטלענדישע יודען און קאַמף פֿאַר זייער עקאָנאָמישען און פּאָליטישען קיום.

די יודישע אמונה זאָל בעקומען אַ פֿאָרשטעהער אין לאָרדען־הויז

לאָנדאָן (יט"א) „דזשואיש קראָניקל" האָט פֿערעפֿענטליכט אַ לייט־אַרטיקעל, אין וועלכען עס ווערט געפֿאָדערט, דאָס אין צוזאַמענהאַנג מיט דער נעעפֿלאַנטער רעפֿאָרם פֿון לאָרדען־הויז זאָל אויך אײַנגעפֿיהרט ווערען אַ רעפּרע־זענטאַנץ פֿון דער יודישער אמונה אין לאָרדען הויז. לויט דעם איצטיגען סיס־טעם, וואָס איז בעשטימט געוואָרן מיט אײַניגע הונדערט יאָהר צוריק, געהען אַרײַן אין לאָרדען־הויז 26 בישאָפֿען אַלס פֿאָרשטעהער פֿון די פֿערשידענע קריסטליכע קירכען.

„דזשואיש קראָניקל" שטרײַכט אונטער, דאָס די יודישע רעליגיעזע געמיינשאַפֿט אין ענגלאַנד, דאַרף אויכט בעקומען אַ שטענדיגע רעפּרעזענטאַנץ אין לאָרדען־הויז אין דער פּערזאָן פֿון הרב הכולל פֿון ענגלישען יודענטום.

יודיש־פּוילישע
לייה־ביבליאָטעק
אויפֿ'ן נאָמען פֿון א. אייזענשלאָס
לימאַנאָווסקאַ (אַלעקסאַנדראָווסקאַ) 15

די ביבליאָטעק איז אָפֿען פֿרײַטאָג, שבת און זונטאָג פֿון 5 ביז 9 אין אָוונט. מאָנטאָג, דינסטאָג, מיטוואָך און דאָנערשטאָג פֿון 7 ביז 10 אין אָוונט.
מיטגלידער אָפּצאָהל 80 גראָשען אַ חודש,
פֿאַר אַרבײַטסלאָזע 60 גראָשען אַ חודש.

אונענטבעהרליך פֿאַר יעדען סוחר, פֿאַבריקאַנט, האַנדווערקער א. ז. וו.

Nowy Kodeks Postępowania Cywilnego

איינהייטליך פֿאַר אַלע טיילען פֿון פּוילען

בעאַרבייט פֿון דר. א. אַקערבערג און ריכטער פֿון לאָדזשער קרייז־געריכט י. שרעטער לויט אַ מאָדערנעם אופֿן, צוגענגליך פֿאַר יעדען אינטע־ליגענטען מענשען.

יעדער מוז זיך בעצייטענס בעקענען מיט דעם נייעם געזעץ, כדי נישט צו זיין שפּעטער בע'עולה'ט.

דאָס בוך האַלט 620 זייטען גרויסען פֿאָרמאַט און קאָסט (געבונדען אין לייוונט) 23 זל.

דער ריכטער פֿון העכסטען געריכט פּראָפֿ. וו. מי־שעווסקי שרייבט אין נ. 27/31 פֿון דער „Gazeta Sądowa Warsz." די אויטאָרען האָבען מיט זייער ווערק דערגרייכט אַ סוקצעס צום נוצען פֿון דער גאַנצער יוריסט. וועלט.

דאָס בוך איז רעקאָמענדירט דורך אַלע פּרעזי־דענטען פֿון די אַפּעלאַציע־געריכטען אין פּוילען.

דאָס בוך איז צו בעקומען אין:
„Dziennik Ustaw", Warszawa, Długa 50
„Bibljoteka Prawnicza" Warszawa, Senatorska 22
Red. wyd. „Kodeks Postępowania Cywilnego" Łódź, Południowa 2
און אין אַלע ביכהאַנדלונגען.

דרוקזאַכען
ווערען שנעל און פּראָמפּט. אין דער פּינקטלעכער אויס־פֿיהרונג אויסגעפֿערטיגט

קלעפּסידרעס
צו זעהר ביליגע פּרייזען ווערען אין פֿערלויף פֿון 1 שעה געדרוקט און אויסגעקלעפּט אין דער גאַנצער שטאָט.

בוכדרוקערײַ
ע. און מ. האַמבורסקי
פּיעטריקאָווער 16. טעל. 100-47

הײַנט ארטיסטען־טאָג
יודיש־טעאַטער אין פֿילהאַרמאָניע
1 מאָל אין יאָהר! 1 מאָל אין יאָהר!
הײַנט אָדער איבער אַ יאָהר קענט איהר זעהן אַזאַ גיגאַנטישע פֿאָרשטעלונג
הײַנט אַ מאָביליזאַציע פֿון אַרטיסטען־פֿאַראיין אין לאָדזשער הײַנט בײַדע לאָדזשער יודישע טעאַטער'ס „פֿילהאַרמאָניע" און „אררט" אין זאַל פֿילהאַרמאָניע !!!
עפֿענען דעם פֿייערליכען אָוונט וועט דער ספּעציעל דעלעגירטער פֿאָרשטעהער פֿון אַרטיסטען־פֿאַראיין מאַרקוס יוווילער

I
שענסטער אַמעריקאַנער בוף־קאָמיקער
דזשעק רעכטצייט
צוזאַמען מיט דער בעליבטער אַרטיסטין־זינגערין יוכבד זילבערג
אין דער גרויסער שלאָגער אָפּערעטע אין 3 אַקטען
דער פֿריילעכער ציגיינער

II ספּעציעלע איינגעלאַדענע פּרימאַדאָנע, וועלכע האָט לעצטענס גאַסטראָלירט אין לאָנדאָנער פּאַוויליאָן טעאַטער פֿאַני רובינאַ, דער בעליבטער אַר־טיסט און זינגער יוסף סטרוגאַטש
הערליכער באַלעט פֿון „אררט" יאַנאַ זאַנדעל, האַלי שוואַרץ, ראַמאַ שוחט, אירמאַ מאַרקאַ

III „אררט" „אררט"
„אויף טישען און אויף בענק"
טעקסטען פֿון משה בראָדערזאָן, י. אַבערזשאַנעק, מוזיק ד. בייגעלמאַן
אויסגעפֿיהרט דורכן גאַנצען „אררט" אנסאַמבל.

2 אָרקעסטער'ס 2
דיריגענטן: לעאָן זעלמאַן, דוד בייגעלמאַן
פּריי־קאַרטען און הנחה־בילעטען הײַנטיגען אָוונט אונבעדינגט ניש טגילטיג.
בעמערקונג: צוליב'ן אַרטיסטען־טאָג ווערט הײַנט אין קאַמעראַל־טעאַטער „אררט" נישט געשפּילט.
אַכטונג: צוליב דעם גרויסען פּראָגראַם הויבט זיך אָן די פֿאָרשטעלונג פּונקטליך 9 אָוונט.

אַלע ווי איינער שטעלען זיך הײַנט צום אַרטיסטען־טאָג אין „פֿילהאַרמאָניע".
„אררט" אַנסאַמבל (לויט א"ב) פּרויען: דאַלסקאַ, שיינע מרים, סטאָל, פּעטערמאַן. מענער: גאָלדשטיין, דושיגאַן, פּאָלאָווער, קאַהן, ריינגלאַס, שומאַכער
אָפּערעטע! קאָמעדיע! רעוויו! באַלעט! קאָנצערט!
אָנהויב 9 אָוונט.

„פֿילהאַרמאָניע" אַנסאַמבל (לויט א"ב) פּרויען: אַמזעל, בעז־מאַן, האַניגבוים, טופּמאַן, יאַקובאָוויטש, רובינאַ. מענער: אַמזעל, אייזענבערג, באַלבירסקי, נוטמאַן, האַמבורגער, האַניג־בוים, הערשקאָוויטש, טופּמאַן, אָוונד־רע־זשיסער: ק. גוטמאַן, סופֿלער: מ. אייזענבערג.
הומאָר! וויץ! סאַטירע!
אָנהויב 9 אָוונט.

שאַרפֿער קריזיס אין דער בערלינער קהלה

ציוניסטישע פֿראַקציע פֿערלאָזט די זיצונג. — גרויסער שטורם אויף דער גאַלעריע

בערלין 10 אַפּריל (יטאַ) אויף דער דאָנערשטאָג'דיגער זיצונג פֿון דער רעפּרעזענטאַנטען־פֿערזאַמלונג פֿון דער בערלינער יודישער קהלה איז אויסגעבראָכען אַ שאַרפֿער קאָנפֿליקט צווישען דער ליבעראַלער מעהרהייט און דער ציוניסטישער פֿראַקציע, וואָס דראָהט אַפֿילו מיט אַ שפּאַלטונג און דער קהלה.

נאָכדעם ווי די ליבעראַלע מעהרהייט האָט אויף די פֿריהערדיגע זיצונגען אָפּגעוואָרפֿן די פֿאָרשלאָגען פֿון דער פֿאָלקס־פּאַרטיי (ציוניסטען) וועגען אַ סובווענץ פֿאַר דעם „החלוץ" און האָט אויך בעשלאָסען צו רעדוצירען די צאָהל קלאַסען, אין די קהלה־שולען, פֿון וואָס עס וועלען לײַדען הויפּטזעכליך די קינדער פֿון יודישע אויסלענדער און שטעטלאָזע, האָט די ציוניסטישע פֿראַקציע אויף דער לעצטער זיצונג אונטערפֿערלירט די קהלה־פֿערוואַלטונג וועגען איהר פֿעלונג צו דער יודיש־נאַציאָנאַלער אַרבייט.

דער קהלה־פּרעזעס ד"ר וואָלהעלם קלעמאַן האָט ערקלערט, דאָס ער קען נים נעבען קיין ענטפֿער אויף דער דאָזיגער אָנפֿראַגע. די גאַנצע ציוניסטישע פֿראַקציע מיט ד"ר אַלפֿרעד קליי האָט דאַן דעמאָנסטראַטיוו פֿערלאָזען די זיצונג.

נאָכדעם איז געקומען צו אַ גאַנצע ריי שאַרפֿע סצענעס, וועלכע האָבען זיך קײַנמאָל בײַ אונז נישט אָפּגעשפּילט אין זיצונגס־זאַל פֿון דער בערלינער יודישער קהלה. אויף דער גאַלעריע האָבען זיך בעוויזען די ציוניסטישע פּרנסים. פּראָפֿ. היינריך לעווע, ד"ר אָסקאַר וואָלפֿסבערג (מזרחי) און אַלפֿרעד בערנער (פּועלי ציון) האָבען אויף דער גאַלעריע געהאַלטען שאַרפֿע רעדעס געגען דער פֿערוואַלטונג פֿון גמסט פֿון יודיש־נאַציאָנאַלען טייל פֿון בערלינער יודענטום דורך דער ליבעראַלער מעהרהייט.

דער טומל האָט געדויערט העכער אַ האַלבע שעה און עס האָט זיך בערוהיגט ערשט דאַן, ווען מען האָט אויסגעלאָשען די ליכט אין זאַל די עלעקטריע. נאָך אַ קורצען איבעררײַס האָבען די ליבעראַלען פֿאָרט־געזעצט די זיצונג אין דער אָפּוועזענהייט פֿון די ציוניסטען.

ווי מען טיילט מיט, איז די פֿאָלקס־פּאַרטיי ענטשלאָסען נישט צו בעטייליגען זיך פֿערלויפֿיג אין די קהלות־זיצונגען און פֿיהרען אַ גרויסע אַקציע פֿאַר נײַע וואַהלען. עס קומט אויך צום אויסדרוק אַ שטרעמונג צו בילדען אַ סעפּעראַטע נאַציאָנאַלע קהלה. ווי מען גלויבט וועט אָבער דאָך צו אַ שפּאַלטונג נישט קומען.

לאדזער טאגעבלאט

דער רעדאקטאר נעמט-אן פון 6 ביז 7 אין אווענד

נישט בעשטעלטע מאנוסקריפטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

„Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16 Skr. poczt. 16

טעלעפאנען: רעדאקציע 100-57, אדמיניסטראציע 100-47

הינדענבורג'ס נצחון

הינדענבורג איז צום צווייטען מאל געוועהלט געווארען אלס פרעזידענט פון דייטשלאנד.

ווען הינדענבורג איז מיט 7 יאהר צוריק אויסגעקליבען געווארען אלס פרעזידענט, האט די גאנצע וועלט אויפגענומען די ידיעה מיט שרעק און אנרוהיגקייט. די שווארצע רעאקציע האט טריאומפירט, האט מען דאן געזאגט: מ'האט מורא געהאט, אז הינדענבורג אלס טרייער דינער פון דער האהענצאלערן-דינאסטיע, וועט אויסנוצען זיין מאכט, דורך ארויפזעצען ווילהעלמ'ען אויפ'ן טראהן. די שווארץ-זעהער האבען דאן געזעהן אין הינדענבורג'ס זיג אן אנזאג פון א נייער מלחמה, פון נייע שווערע קאמפליקאציעס אין אייראפא.

די שווארצע נביאות איז נישט מקוים געווארען. די לאגע אין אייראפא, בעזונדערס אין דייטשלאנד, איז דורך דער צייט מאקי געווארען קאמפליצירטער, אנגעשטרענגטער. אבער גראד הינדענבורג איז געווארען דער סימבאל פון געזעצליכקייט און רוהיגקייט. די געפאהר הינדענבורג'ן פון 7 יאהר צוריק, איז איצט איבערגעטראגען געווארען אויף היטלער'ן.

די דאזיגע געפאהר איז בלי ספק א רעכטע. מחמת הינדענבורג האט קודם כל רעפרעזענטירט זיך אליין. דעם „זיי-גער פון טאנענבערג", דעם אלטען פעלד-מארשאל, היטלער פרעזענטירט מיליאנען. היטלער האט אין משך פון א גאר קורצער צייט געשאפען א בעוועגונג, וועלכע האט הן אין איהר גרויס, הן אין איהר דיסציפלין, נישט קיין גלייכען צו זיך..

דערוויל אבער איז די געפאהר פאר דער היטלער-פערפלייצונג, פאר דער היט-לער-עפידעמיע אפגעשטויסען געווארען. אויפ'ן פרעזידענטען-שטוהל אין דייטש-לאנד וועט ווייטער זיצען הינדענבורג, וועלכער איז אין דער ערשטער ריי א זעלנער, און ער האלט זיך טריי אין דער שבועה און אין די פליכטען, וועלכע ווע-רען אויף איהם ארויפגעלעגט.

די וועלט וועט אויף א ווייל לייכטער אפאטעמען.

דייטשלאנד וועט אבער נישט אפרוהען זיך אויף איין מינוט, ווייל קוים האט מען געענדיגט די פרעזידענט-וואהלען, הויבט מען אן די וואהל-קאמפאניע אין פרייסען, וועלכע וועט אפשר זיין נאך פערביטערטער, ווי די פרעזידענטען-וואה-לען.

אין דייטשלאנד געהט איצט די לאָ-זונג: געענדיגט די וואהלען, עס הויבען זיך אן די וואהלען. ס'איז אבער גאנץ מעגליך, אז היטלער'ס ענטגילטיגע מפלה ביי די פרעזידענטען-וואהלען וועט ווירקען שטארק אויף דער פאליטיק פון די דייטשע וועהלער, וועלכע מ'האט פאר-געשטעלט היטלער'ן אלס משיח, אלס א מענש, וואס געהט פון זיג צו זיג. אויב ער האט געליטען א מפלה, וועט מען נע-מען צווייפלען אין זיין צויבער-קראפט, און די רעזולטאטען פון די וואהלען אין פרייסען קענען זיין גאר נישט אזוי פויגעלדיג, ווי גאנץ דייטשלאנד, אפילו די געגנער פון היטלער'ן שטעלען זיך פאר.

הינדענבורג'ס זיג אין דייטשלאנד גיט אלענפאלס א ליכטיגער שטראהל, א טרייסט אין דער איצטיגער אנגעלא-דענער מיט פולווער אטמאספערע, בע-ווייזט, אז נישט געקוקט אויף די שווע-רע און ביטערע צייטען, וועלכע דייטש-לאנד לעבט איבער, האט ס'דייטשע פאלק דאך נישט פערלוירען דעם קאפ.

בן-משה.

דער דאלאר וועט נישט אויסהאלטען

מיר שטעהען אין פוילען פאר ערנסטע געשעהענישען — זאגט „ראבאטניק"

„דער דאלאר צום צווייטען מאל!" אונטער דעם קעפעל שרייבט די „גאזע-טא פאלסקא" איהר לייט-ארטיקעל.

„די פעראייניגטע שטאטען שטעהען היינט איינזאם. ווער קען זיי העלפען? זיי אליין האבען דאך דערפיהרט צום איצטיגען קאטאסטראפאלען מצב: זיי-ערע שטרענגע פאדערונגען צוריק צו בעקומען די חובות פון אייראפא, דאס אפטיילען זיך פון אייראפא דורך א צאל-טאריף, דאס קרעדיטירען מיט א ברייטער האנד איינציגע לענדער, און אנדערע האלטען אויף א דיעטע, דאוועס-פלאן, יאנג-פלאן — דאס זענען געוועזען גע-פעהרליכע פון קאפיטאליסטישען לאגער. אמעריקא מוז איצט לעזען איהרע שווע-ריגקייטען אויסשליסליך מיט אייגענע כחות. „דאס פראבלעם, וואס שטעהט איצט פאר אמעריקא איז: צו מקריב זיין די קאפיטאליזאציע לטובת דער פראדוק-ציע, אבער מקריב זיין די פראדוקציע פאר דער אונבעריהרליכקייט פון די הייליגע קאפיטאליזאציע-פראצעסען.

„ביז-איצט שטעהען די פעראייניגטע שטאטען אויפ'ן שטאנדפונקט פון מק-ריב זיין די פראדוקציע לטובת דער קא-פיטאליזאציע. דאס קומט צום אויסדרוק אין דער עקשנות'דיגער פערטיידיגונג פון גאלד-פאלוטע.

כל-זמן די פעראייניגטע שטאטען פער-טיידיגען זיך, אזוי לאנג לארף קיינער נישט זוכען די לעזונג אויף אנ'אנדער אופן. „ס'איז אבער א פראגע, צי וועט זיך אמעריקא איינגעבען צו דערגרייכען, וואס זיי ווילען?

„דער דרוק פון לעבען אויפ'ן דאלאר, ווערט וואס אמאל שטארקער. די בעלי-חובות צאהלען נישט. די פראדוקציע ברענגט נישט קיין הכנסות די ארבייטס-לאזיגקייט קאסט. דער בערזשעס רייסט זיך. די באנק זענען נישט אומשטאנד צוריקצוצאהלען די איינלאגען.

„צום ערשטען מאל האט דער דאלאר זיך א וואקעל געטאן אין אקטאבער 1931. איצט הערט מען די הויכע שטים פון גרויסען ליציטאטאר, פון לעבען: דער דאלאר צום צווייטען מאל!

ער וועט רופען: דער דאלאר צום דריטען מאל! — און פאר וויפיל וועט ער איהם דאן אפגעבען?

דער „ראבאטניק" שרייבט וועגען כסדר וואקסענדען קריזיס אין פוילען.

„אויב ס'נארען אונז נישט די פיל סמנים, דערנעהנטערט זיך פוילען צו איינעם פון די מאמענטען אין דער גע-שיכטע, פון וועלכע ס'פיהרען נעגענגע-זעצטע וועגען אין פערשידענע ריכטונגען.

„די ווירטשאפטליכע קאטאסטראפע איז ארייגעדרונגען זעהר טיף אין לעבען פון פאלק; ס'זענען אטאקירט געווארען די סאמע יסודות פון מענשליכען קיום; האלבע מיטלען וועלען מעהר נישט העל-פען; זעהר ראדיקאלע, זעהר דעצידירטע געזעלשאפטליכע רעפארמען אויף יעדען געביט — אין דער אינדוסטריע, אין דער לאנדווירטשאפט, אין דער מלוכה'-שער שטייער-פאליטיק — זענען א דרינ-גענדע נויטווענדיגקייט פאר מיליאנען. דעם קריזיס פון קאפיטאליזם קען מען נישט „איבערהאלטען", ווי ס'שטעלען זיך פאר די פיהרער פון סאנאציע-לאגער.

„די פראפאגאנדע נעגען דער דעמא-קראטיע האט זיך אויך געטון ס'אורינע. דער פרשת דרכים איז גארנישט ווייט".

מיט איין ווארט, דער „ראבאטניק" גלויבט, אז מיר דערנעהנטערן זיך צו גרויסע געשעהענישען, וועלכע דארפען טרעפען דעם ארבייטער קלאס ווי געהע-ריג צוגעגרייט.

די „גאזעטא ווארשאווסקא" קריטי-קירט אויך די לאזונג פון „איבערהאלטען". וועלכע ווערט געבראכט מצד דער סא-נאציע. די דאזיגע לאזונג האט זיך ארויס-געוויזען פאר זינלאז נאכדעם, ווי דער בודזשעט פון לויפענדען יאהר שליסט זיך מיט אזא גרויסען דעפיציט.

דער „אילוסטראוואני קוריער" ווידמעט ווידער זיין לייט-ארטיקעל די פראגע וועגען די פראנצויזיש-פוילישע בעציהונ-גען. די צייטונג מיינט, אז נישט קוקענ-דיג דערויף, וואס א טייל פון די פראנ-צויזישע ראדיקאלע פאליטיקער און צייטונגען פיהרען א פערביסענע אנטי-פוילישע קאמפאניע. איז דאך נישט פארהאן קיין גרונד מורא צו האבען, אז דער פראנצויזיש-פוילישער בונד זאל איבערגעריסען ווערען. מחמת פוילען פערהיט דעם שלום אין אייראפא, און יעדער אנגריף אויף דער ווייכסעל בעדייט אויך אנ'אנגריף אויף פראנקרייך, בעדייט אנ'אנהויב פון א נייער וועלט-מלחמה.

די לאפא-בעוועגונג און די יודען

פון אונזער קארעספאנדענט אין פינלאנד ד"ר ש. פעדער

די פינישע לאפא-בעוועגונג האט איי-גענטליך אין איהר אפיציעלען פרא-גראם נישט קיין אנטי-יודישע פונקטען. די יודען אין פינלאנד, וואס מיט זייערע צוויי טויזנט נפשות מאכען אויס בלויז א זיבענצענטעל חלק פון איין פראצענט פון דער אלגעמיינער בעפעלקערונג איז צו קליין און זייער פאליטישער איינ-פלוס איז צו-ווישטיג, אז אפילו די שא-וויניסטישע בעוועגונג פון די לאפא-לייט האבען נישט געקאנט אויסנוצען די „יודען-פראגע" אין פינלאנד אלס א פראגראם-פונקט פאר זייער בעוועגונג, אזוי ווי דאס טוען למשל די היטלע-ריסטען אין דייטשלאנד, מיט וועלכע די לאפא-בעוועגונג סימפאטיזירט עפענ-טליך.

די לאפא-בעוועגונג האט נישט קיין בעזונדערען סאציאלען פראגראם, און דערום איז זי נישט פערטראטען אין פארלאמענט דורך א בעזונדערע גרופע, אבער אין די בירגערליכע גרופען זענען פערהאן פיל דעפוטאטען, וואס זענען אנהענגער פון דער לאפא-בעוועגונג און מאנכע פארלאמענטארישע גרופען שטעהן איינגאנצען אונטער דער השפעה פון דער לאפא. דער הויפט-פראגראם פון דער נאציאנאליסטישער לאפא איז דער קאמף עד חרמה מיט דעם קאמוני-זים און סאציאליזם.

די יודען אין פינלאנד, וואס זענען נאציאנאל-ציוניסטיש געשטימט, נעמען נישט קיין שום אנטייל אינ'ם פאליטי-שען פארטיי-לעבען פונ'ם לאנד מחמת זייער אומבעדייטענדיגער צאהל און אויך צווישען די סאציאליסטען און קא-מוניסטען געפינט זיך גישט קיין שום יודישער טוער און אפילו נישט קיין מיטגליד. אבער, ווייל די לאפא-בעווע-גונג האט איהר פראגראם גענומען פון עהנליכע שאוויניסטישע פארטייען אין אנדערע לענדער, האט זי גלייכצייטיג אויך אנגענומען דעם גאנצען אנטיסע-מיטישען פראגראם און באגאזש פון יע-נע פארטייען. אין דער לאפא-פרעסע געפינען זיך אלע בלבולים און בע-וואוסטזיניגע שקרים געגען יודען. דער מארקסיזם ווערט פארגעשטעלט אלס יודישע ערפינדונג. יודען, סאציאליסטען און קאמוניסטען ווערען, ווי דער שטייגער איז, צוזאמענגעמישט און דערקלערט אלס אגענטורען פון דעם וועלט-יודענטום, וואס וויל פערניכטען דעם נאציאנאלען גייסט פון די פעלקער, און אזוי ווייטער לויט דעם גוט בע-קאנטען נוסח.

דאס פיהרט דערצו, אז הגם אינ'ם אפיציעלען פראגראם פון לאפא ווערען יודען נישט דערמאנט, ווערט אבער פאקטיש אנגעפיהרט א כסדר'דיגע העצע געגען דעם קליינעם יודישען קבוץ אין פינלאנד בפרט. די יודען — שריי-בען די לאפא-צייטונגען, זענען פרעמדע אינ'ם לאנד, זיי קענען קיינמאל נישט זיין קיין פאטריאטען, זיי זענען שונאים פון פינלאנד. אזוי איז ארויס דאס לא-פא-בלאט „אדיאן סאלא" מיט אנ'אנ-קלאגע געגען דער רעגירונג, פארוואס זי אונטערשטיצט די יודישע מיטעל-שול אין העלסינגפארס, באשר די יו-דען אלס פרעמדע האבען נישט קיין רעכט צו פערלאנגען קיין מלוכה'שע אונטערשטיצונג פאר זייערע בעדערפע-נישען. די לאפא-סטודענטען פון דער העלסינגפארסער אוניווערזיטעט גיבען ארויס אנ'אייגענע צייטונג. אין איהר ווערט אפען געזאגט, אז מען מוז די יודען פון פינלאנד ארויסטרייבען. מע מוז מאכען א סוף פון דער העבריקס גאס. (די גאס, וואו עס ליגען די יודי-שע געשעפטען).

לעצטענס האט זיך ערלויבט א פרא-פעסאר פונ'ם יורידישען פאקולטעט אויף דער העלסינגפארסער אוניווער-זיטעט עפענטליך אין א פארלעזונג צו בעהויפטען, אז יודען טאר מען נישט גלויבען, ווייל זענען אוממאראליש. די יודישע אקאדעמיקער האבען ביים רעק-טאר פראטעסטירט. דער רעקטאר האט צוגעזאגט דעם ענין צו אונטערזוכען, דאס אלץ בעווייזט, אז די אנטיסעמי-טישע קאמפאניע איז משפיע אפילו אויף די פינישע אינטעלעקטועלע קריי-זען.

מען מוז אבער דערביי בעטאנען, אז דער גרויסער רוב פון דער פינלענדי-שער פרעסע שטעהט נישט אונטער דעם איינפלוס פון דער לאפא און בע-ציהט זיך מעהר וועניגער קארעקט צו די יודען.

פאר א פאר וואכען בשעת עס איז געפייערט געווארען אין פינלאנד דער זיבעציג יעריגער געבורטס-טאג פונ'ם פרעזידענט פון דער רעפובליק סווינ-כאוועד, האט אויך א דעפוטאציע פון די פינלענדישע יודען איהם בעגליק-ווינשט און האט איהם אלס מתנה אי-

(ענדע זעה זייטע 4)

ליקווידאציע פון דער „אייזערנער גווארדיע"

רעפרעסיעס געגען די פיהרער פון דער אנטיסעמיטישער ארגאניזאציע

בוקארעשט (יטא) די אדמיניס-טראטיווע מאכט פיהרט ווייטער דורך די אונטערזוכונגען פון די רומענישע רעגירונג וועגען ליקווידירען די טעטיג-קייט פון דער אנטיסעמיטישער „אייזער-נער גווארדיע" איבער'ן גאנצען לאנד. פון פערשידענע שטעט און שטעטלעך קו-מען אן מעלדונגען וועגען שליסען די לא-קאלען און קאנפיסקירען די ארכיווען פון די ארטיגע אפטיילונגען פון דער „אייזערנער גווארדיע" און פון דער מיט איהר פערבונדענער ארגאניזאציע א. נ. „ארדען פון הייליגען מלאך מיכאל".

יאן דימיטרעסקו, דער פראוואסלאווי-נער גלח, וועלכער האט אנגעפיהרט מיט דער „אייזערנער גווארדיע" אויף מאר-מארשא און איז געווען, ווי בעקאנט, דער הויפט-שולדיגער פון דעם אנטי-יודישען פאגראם און מורא'דיגע שרפה פון יו-דישען קווארטאל אין בארשא, האט בע-קומען פון דער מאכט א פעראָרדנונג צו פערלאזען צוזאמען מיט זיין משפחה בארשא.

דער טראגישער סוף פון 6 וועלט-בעריהמטע מלחמה-מיליאנערן

צוויי פון זיי זענען בעגאנגען זעלבסטמארד. — איינער איז געשטארבען פון צער.. — די איבעריגע זענען געווארען בעטלער

פערמעגנס. וועלכע זענען געקומען מיט'ן רויך. געהען אוועק מיט'ן רויך!

די קוליסאלע „אינדוסטריעלע אימ-פעריעס" וואס שפעקולאנטען און אוואנטוריסטען האבען איינס-צוויי אויפ-געבויט אלס רעזולטאט פון דער מלחמה און אינפלאציע האבען, ווי ס'ווייזט זיך איצט ארויס, קיין קיום נישט געהאט. מענשען זענען איבער-נאכט רייך און מעכטיג געווארען, און דיזעלבע מענשען האבען שפעטער פונקט אזוי פלוצלינג און אונערווארטעט אנגעוואוירען אי זייער רייכטום, אי זייער מאכט.

הוגא סטינעס, אלפרעד באצעל, אריס-טיד בלאנק, קאמיליא קאסטיליאנא, קא-פיטאן אלפרעד לעווענשטיין, באראן לואי ראטשילד און איוואר קרויגער — וואס איז געווארען פון זייערע „פינאנציעלע קעניגרייכען"? וואו זענען אהינגעקו-מען זייערע אונגלויבליך גרויסע פער-מעגענס? ווער קימערט זיך אצינד וועגען זייערע יורשים?

צוויי פון זיי — דער בעלגיער לע-ווענשטיין און דער שוועד קרויגער — האבען אליין געמאכט א סוף צו זייער עקזיסטענץ: דער ערשטער איז ארויס-געשפרונגען פון זיין עראפלאן און איז דערטרונקען געווארען אינ'ם ענגלי-שען קאנאל; דער צווייטער האט זיך ערשאסען א קויל אין ברוסט, הו-גא סטינעס, דער דייטש, איז געשטאר-בען אינ'ם עלטער פון 54 יאהר פון איבערארבייטען זיך. באצעל, א פער-ארימטער, לעבט איצט אין איינזאם-קייט אין א קליין דערפעל. קאסטיליא-נא איז פראצעסירט געווארען אינ'ם איטאליענישען געריכט אלס שווינדלער און מיט דער גרעסטער שוועריגקייט האט ער זיך אויסגעדרעהט פון גע-פענגעניש. דער שטאלצער באראן לואי ראטשילד האט פערלוירען ניין-צעהנ-טעל פון זיין פערזענליכען פערמעגען.

נאר איינער פון אלע קאלאסאלע מלחמה-פראפיטירער — סער באזיל זא-כאראוו — איז געבליבען זיצען אומבע-ריהרט אויף זיין גילדענעם טראן. זא-כאראוו — דער רייכסטער מענש אין גאנץ אייראפא: זאכאראוו — דער דריי-און-אכציג יעהריגער זקן, דער מענש וואס איז איינגעהילט אין סוד-יעוד שלייערן, וועמען קיינער זעהט נישט אבער וועלכער זעהט אלעמען. בלויז זאכאראוו!

וואס וועט אבער ווערען אויך פון בא-זיל זאכאראוו'ס ריזיגען פערמעגען נאך זיין טויט? קיין קינדער האט ער נישט; קיינע אייניקלעך אויך נישט. דעריבער, ווען זאכאראוו וועט ארונטערגעהן פון דער סצענע, וועט זיך מיט איהם ענדי-גען די סאמע לעצטע און גרעסטע „עקא-נאמישע אימפעריע", וואס איז אויפגע-בויט געווארען פון אנ'איינצעלנעם מענשען.

ביי דער אלגעמיינער וועלט איז דער פערשטארבענער דייטשער מאגנאט, הוגא סטינעס, פערעכענט געווארען אלס דער ערשטער, וואס האט בעזע-צען די פעהיגקייט און געוואגטקייט זיך ארויפצוארבייטען אויפ'ן סמך פון דייטשלאנד'ס טראגעדיע נאך דער מלחמה. אין גאנצען אמת איז דאס אבער נישט. סטינעס פלעגט אליין צו-געבען, אז ער איז געוועזען א תלמיד פון אלפרעד באצעל'ען און קאמיליא קאסטיליאנע'ן. דער דאזיגער טריאומ-ווירא האט עטליכע יאהר נאכאנאנד געהאלטען אין זייער האנד דעם עקא-נאמישען און פינאנציעלען שיקזאל פון די צענטראל-אייראפעאישע מדינות, און מיט זשעדנע אויגען האבען זיי אויפ-געקוקט צו פערכאפען די מאכט אויך איבער מזרח-און דרום-אייראפא. אינ'ם פאל פון הוגא סטינעס'ען, האט זיך אנ'אונגעריכטער און אונגעוואונשטער גאסט, דער טויט, אונטערגערוקט און מיט איין שטריך געמאכט א סוף צו אלע זיינע טרוימען און פלענער, וואס אנבעלאנגט באצעל'ען און קאסטיליא-נע'ן, האבען זיי אנגעוואוירען זייערע קעניגרייכען אזוי אונערווארטעט, אז פאר א לאנגע צייט זענען זיי צו זיך נישט געקומען פון איבעראשונג.

קאמיליא קאסטיליאנא איז געווען א מענש וועלכער האט בעצויבערט יעט-ווערען, וואס איז מיט איהם געקומען אין פערזענליכע בעריהרונג. זיין קאר-יערע האט ער אנגעהויבען אלס הענד-לער פון אויטאמאבילען און מאטאציק-לען אין טריעסט, די שטאט פון זיין געבורט. ווען די אינפלאציע האט זיך אנגעפאנגען, האט קאסטיליאנא נישט נאר איינגעהאנדעלט אלצדינג, וואס האט זיך איהם געמאכט אונטער דער האנד, נאר ער האט זיך אויך אוועק-געלאזט שפעקולירען אויף אלע בער-זעס פון אייראפא. קיין געוואגטערער בערזען-שפעקולאנט איז בכלל נישט געווען אין גאנץ אייראפא ווי דער דא-זיגער קאמיליא קאסטיליאנא. א דאנק זיינע שפעקולאציעס און מאכינאציעס, האט ער אויף א גאנץ שנעלען אופן ארייגעקראגען דעם קאנטראל איבער וויכטיגע עסטרייכישע און דייטשע באנקען און אינדוסטריעלע פירמעס.

צוערשט האט קאסטיליאנא פערשלונ-גען די ווינער „דעפאזיטען-באנק". נאכ-הער די „בייערישע מאטאר-ווערקע", דערנאך דער פארעסטע געהילף-געזעל-שאפט, און דאן א האלב טוצען טעא-טערס און צייטונגען. זיין זשעדנע אויג איז דעמאלט געפאלען אויף דעם היס-טארישען שווארצענבערג פאלאץ אין ווין.

קאמיליא קאסטיליאנא איז געווען א מענש מיט א ברייטען פערנעהם. ארומגעטרייזט איבער דייטשלאנד האט ער אינ'ם לוקסוסדיגען פריוואטען וואַ-גאן פונ'ם געוועזענעם דייטשען קייזער. פאר זיינע צאהלרייכע פריינד און פער-עהרער פלעגט קאסטיליאנא ארויסשי-קען קעניגליכע אונטערהאנדלונגען. ביי די זיצונגען פון דירעקטארען-ראט פון זיינע אונצעהליגע פירמעס, פלעגט דער אמאליגער אויטאמאביל-הענדלער זי-צען אויף א הויכען שטוהל, וואס האט אויסגעזעהן, ווי א טראן, דער דאזיגער טראן איז געשטאנען אויף א בעזונדע-רער פלאטפארמע. אנ'אמת'ער קייזער!

ווען ס'איז מיטאמאל געקומען די דעפ-לאציע, האט עס אויסגעזעהן, אז דער כיטרער קאסטיליאנא וועט בשלום איבערקומען דעם שטורם. פון דער נא-טור איז ער אבער געווען א שפילער, און ער האט בעשלאסען אלצדינג איינ-צושטעלען אויף איין קארט. זיין גאנ-צען קאלאסאלען פערמעגען האט ער אין א געוויסען טאג איינגעשטעלט אויף דער בערזשע, מיט ערווארטונג — בע-סער געזאגט, האפענונג — אז ער וועט געווינען און דאדורך בכח זיין אפצו-צאהלען אלע זיינע קרעדיטארען מיט איין מאל.

נו, קאסטיליאנא האט יענעם טאג נישט געוואונען...

באנקראטירט האט ער גראד נישט, דערפאר, אבער, האט מען איהם „גע-בעטען", פראצעסירט אינ'ם ווינער גע-ריכט אויף דער קלאגע, אז ער זאל האבען בעשווינדעלט זיינע אקציאנע-רען, פון זיין געוואלדיגען פערמעגען כמעט גארנישט פערבליבען.

קאסטיליאנא האט אבער געהאט א מעכטיגען קאנקורענט אין עסטרייך, און זיין נאמען איז געווען אראלף באצעל. אנפאנג קריג איז באצעל געווען א מינדערווערטיגער געהילף אין א ווינער פאבריק. אינ'ם משך פון דער מלחמה האט ער געהאנדעלט מיט מלחמה-פרא-דוקטען און געמאכט געלט. באצעל איז געפאלען אויף א קלוגען איינפאל: זיינע פראפיטען האט ער אויסגעביטען אויף שווייצארישע פראנקען און אמעריקאנישע דאלארס. גלייכצייטיג האט ער איינגע-האנדעלט א וועלט מיט סחורות אויף קרעדיט. מיט יעדען חודש האט ער גע-קויפט אלץ מעהר און מעהר סחורות. זיינע פראפיטען האבען בעטראפען קא-לאסאלע סומען. מיט דער צייט האט ער אפגעקויפט איינע פון די וויכטיגסטע פינאנץ אינסטיטוציעס אין ווין, די אוניאן-באנק. באצעל האט געטריבען פער-וואלטען די דאזיגע באנק מיט זיינע אייגענע כוחות, אבער דאס האט זיך איהם נישט איינגעגעבען. די אוניאן-באנק האט געקראכט. אלץ, וואס באצעל האט געקענט ארויסראטעווען פון קראך, איז געווען א הונדערטעל פון זיין ריזיגען פערמעגען.

באצעל איז נישט געווען דער געוועזענ-ליכער מלחמה-פראפיטירער. ער האט באמת פיינט געהאט זיך צו ווארפען אין די אויגען מיט זיין רייכטום. קיין בערימער, אדער גרויסהאלטער איז ער אויך נישט געווען. די פאר יאהר, וואס ער האט געקוויקט, האט ער זיך אויפגע-פיהרט אויף א בעשיידענעם, טאקטפולען אופן. און ווען ער האט פלוצים פערלוי-רען זיין פערמעגען, איז ער נעלם געווא-רען פון ווין. באצעל האט זיך בעזעצט אין א שטילען, רוהיגען דערפעל. היינט צו טאג איז ער דער פערוואלטער פון א קליינער, אונבעדייטענדער פאבריק, נישט ער רעדט אליין וועגען זיינע אמאליגע פילפאכע מיליאנען, נישט ער ערלויבט, אז אנדערע זאלען רעדען מכח דעם דאזיגען ענין און זיין אנוועזענהייט.

„וואס געווען איז געווען, איז נישטא".

הוגא סטינעס האט אויסגעזעהן, ווי א יוד, כאטש אליין איז ער געווען א פרו-מער קאטאליק. זיין בילד — דער הער-מער פנים מיט די צוויי קלוגע, דורכ-דרינגענדע אויגען אין די פעך-שווארצע בארד און וואנצעס — איז עטלעכע יאהר נאכאנאנד כמעט נישט ארונטער פון דער פאדערשטער בלאט פון אלע צייטונגען.

סטינעס איז געווען שוין פאר דער מלחמה א מיליאנער. זיין טאטע און זיין זיידע זענען שוין געווען מיליאנע-רען. אבער דורך דער מלחמה איז הוגא סטינעס געווארען א ביליאנער, א מענש, וועמענס פערמעגען איז געשאצט געווא-רען אין די טויזענדער מיליאנען, דער רייכסטער מענש אין דייטשלאנד און גאנץ אייראפא, אויב נישט אין דער גאנצער וועלט.

געבוירען געווארען איז סטינעס דעם 12-טען פעברואר, 1870; ווען ער איז געשטארבען מיט קארגע אכט יאהר צוריק איז ער קוים אלט געווען פיער-און-פופציג יאהר. זיין אמת'ע קאריערע אלס קאלאסאלער אינדוסטריעלער, פינאנ-סיסט און פאליטיקער האט געדויערט אנ'ערך א האלב טוץ יאהר. אין משך פון וואסערע זעקס-אכט יאהר האט סטינעס איבערגעקעהרט וועלטען!

סטינעס איז יונגערהייט ערצויגען גע-ווארען אלס א גרובען-אינזשעניער. ווען ער איז אלט געווען צוואנציג יאהר איז ער ארייגעטרעטען אין זיין זיידענס גע-שעפט. צו צוויי-און-צוואנציג יאהר איז ער ארויסגעטרעטען פונ'ם דאזיגען גע-שעפט און געשאפען אנ'אייגענע פירמע מיט א קאפיטאל פון פופציג טויזענד מארקען. דאס געשעפט איז בוסלעבוויז געוואקסען. פון יאהר צו יאהר איז סטי-נעס געווארען אלץ רייכער און רייכער. מיט דער צייט איז סטינעס געווארען דער איינגענטימער פון קויהלען-גרובען, באר-קעס אויף וועלכע מ'טראנספארטירט משאות, קליינע שיפען, וואס פיהרען פאסאזשירען צווישען דייטשלאנד און אמעריקא.

סטינעס האט ארגאניזירט אנ'אינטער-נאציאנאלען קויהלען-געשעפט: ער פלעגט אימפארטירען קיין דייטשלאנד קויהלען פון ענגלאנד און אנדערע לענדער. ער האט אויסגעבויט א פלאט שיפען, וואס האבען בעדיענט דעם נארד-זעע, און פער-שידענע טיילען פון דייטשלאנד האט ער געגרינדעט אייזען און שטאהל-פאברי-קען.

דאס איז אלץ געווען פאר דער מלחמה. ערשט, ווען די מלחמה האט זיך אנגעהויבען — סטינעס איז דעמאלט אלט געווען וואסערע 44 יאהר — איז ער געווארען אנ'אינדוסטריעלער „אויף אנ-אמת'ן".

(דאס ווייטערע קומט)

דער שליסעל צום ערפאלג איז אנ'אנאנס אין „לאדזער טאגעבלאט"

קאטאסטראפאלע לאגע פון האנדווערקער

קאנקורענץ פון די אונלעגאלע ווארשטאטען און כאלופניקעס

ארבייטסלאזע האנדווערקער זענען אהן יעדן סאציאלען שוץ

(ר. ב.) פון א ריזיגע קאנפערענצען, וואס די האנדווערקער קאמער האט אפגעהאלטען מיט די פארשטעהער פון די צעכען, איז איהר געלונגען צונויפצוקלייבען א ריזיגע צופערן וועגען דער ארבייטסלאזיגקייט צווישען די האנדווערקער.

בעזונדערעס פוהלט זיך די ארבייטסלאזיגקייט אין לאדזשער אינדוסטריע ראיאן. דערויף האט געווירקט נישט נאר דער שוואכער קריזיס אין לאנד, נאר אויך די שארפע קאנקורענץ פון די אונלעגאלע ווארשטאטען, די קאנקורענץ פון די ווארשטאטען, וואס עס פיהרען די זעלבסט-פערוואלטונגען, מלוכה'שע און געזעלשאפטליכע אונטערנעהמונגען, קאנקורענץ פון דער מעכאנישער אינדוסטריע צו די הויכע שטייערן און סאציאלע אפצאהלונגען, מאנגעל אין קרעדיטען א. אז. וו.

די נויט אין ארבייטסלאזיגקייט וואקסען ארויס פון די ווארשטאטען מהנות געזעלען, וואס האבען נישט קיין אנדערע עצה, ווי צו עפענען זיך זעלבסטשטענ-דיגע ווארשטאטען אויף א לעגאלען, צי אויף א אונלעגאלען אופן, אזוי ארום קומט אויס, אז בעת אין דער אינדוסטריע אין האנדעל ווערט קלענער די צאהל אונטערנעמונגען, האלטען זיי אין דאנד-ווערק בסדר אין וואקסען. די ניי-געעפענטע האנדווערקער-ווארשטאטען ווערען געפיהרט דורך מענשען, וואס זענען על פי רוב נישט פעהיג צו פיהרען קיין זעלבסטשטענדיגע האנדווערקער, האבען גיט מקיין האנדווערקער-קארטען און דיות זיי טראגען נישט קיין שום מלוכה'שע לאסטען, קענען זיי ממילא קאנקורי-רען מיט די לעגאלע ווארשטאטען.

דאס איז זעהר א קראנקהאפטע ער-שיינונג, וואס בעמערקט זיך בעזונדערס אין שניידעריי, שוסטעריי, טישלער, ביי קאמאשענשטעפער, פריזירער און וואורשט מאכער.

בדרך כלל האט די צאל ארבייטענדיגע געזעלען אין די האנדווערקער-ווארשטא-טען פון לאדזשער ראיאן זיך פערקלע-נערט פון 60 ביז 75 ראצ. אין די, וואס ארבייטען יא, ארבייטען קוים צוויי דריי טעג אין וואך, אזוי אז די פראדו-קציע האט דורכשניטליך זיך פערקלענערט אויף 50 ביז 60 פראצ.

אויפ'ן קלאגעדיגען מצב פון האנדווערק ווירקען אויך שטארק די כאלופניקעס, וואס פערמעהרען זיך בסדר און קאנקו-רירען מיט די האנדווערקער. בעזונדערס ליידען פון די כאלופניקעס די האליץ-טעקסטיל, מעטאל און לעדער-בראנזשעס. אין טייל בראנזשעס, למשל, צווישען די קירזשנער, זענען דא מעהר כאלופניקעס, ווי האנדווערקער און היות די כאלופני-קעס טראגען נישט די זעלבע מלוכה'שע לאסטען, ווי די האנדווערקער, קענען זיי ממילא קאנקורירן מיט די לעצטע.

די האנדווערקער קענען צומאל אויך נישט עמיגרירן אין אנדערע לענדער, העלפטענס פאהרט מען קיין גרינע — ראנצוג, מהארן און בורגאשטש.

אין א בעסערער לאגע געפינען זיך די האנדווערקער, וואס ארבייטען אין די פאבריקען, ווי בעדנער, טישלער, דרעקס-לער, שמידען, ברונעם-מאכער, זאטלער, און שלאסער. די פערדינסטען פון די האנדווערקער אין פערגלייך מיט די יאהרען 1928-9 האבען זיך זעהר שטארק פערקלענערט און זייער לאגע איז זעהר א שווערע. אבער די לאגע פון די ארבייטס-לאזע איז ממש א האפנונגסלאזע, ווייל דער ארבייטסלאזער האנדווערקער גע-ניסט נישט פון קיין שום מלוכה'שער, צי קאמונאלער שטיצע.

לאדז
11 אפריל 1932
מאנטאג
ה'
ניסן תרצ"ב
פ' מצורע

טאג-כראניק

פאבאר

פון יאהרגאנג 1911

(§) אין די נאהנסטע טעג וועלען אויסגעקלעפט ווערען בעקאנטמאכונגען וועגען פאבאר פון יאהר 1911, וואס וועט פארקומען אין די ערשטע טעג פון חודש מאי; אויסער דעם יאהרגאנג 1911, וועלען זיך אויך דארפען צושטעלען די יונגעלייט פון די יאהרגאנג 1909 און 1910, וואס העבען ביי די פריהערדיגע קאמיסיעס בעקומען אד-רעטשעניעס אויף א יאהר (קאטעגאריע „ב".)

היינט דער ארטיסטען-טאג

גראנדיעזע פארשטעלונג אין יודישען טעאטער

היינט, מאנטאג, ווערט אין לאדז גע-פייערט דער יודישער ארטיסטען-טאג. אין פילהארמאניע קומט פאר א ספעציעלע פארשטעלונג. מיט'ן אנטייל פון די טרופעס פון ביידע יודישע טעאטערס, סיי אין פילהארמאניע, סיי אין „ארט", די גאנצע הכנסה איז בעשטימט פאר דער סאציאלער הילף, וואס עס גיט דער יודי-שער ארטיסטען-פעראיין זיינע מיטגלי-דער.

דער ארטיסטען-פעראיין האט אויפ'ן ראזיגען געביט ענטוויקעלט א ברייט-פער-צווייגטע טעטיגקייט און דער גרעסטער טייל פון זיין „בודזשעט" איז בעשטימט אויף סאציאלער הילף.

היות ווי די נעווענליכע פאנדן פון פער-איין קלעקען נישט אויף דער דאזיגער בפרייט-פערצווייגטער הילף, ארדענט איין דער ארטיסטען-פעראיין איינמאל יעהר-ליך אין די גרעסערע שטעט וואו עס זענען פארהאן יודישע טעאטערס, „אר-טיסטען-טעג".

ס'איז משעקאווע ווי ס'זעהט אויס די סאציאלע הילף פונם יודישען ארטיסטען פעראיין.

קודם כל גיט דער ארטיסטען-פעראיין נארמאלע חודש'ליכע געהאלטען די אר-טיסטען-עמעריטען, וואס האבען זייער גאנץ לעבען פערבראכט אויף די בינעס פון יודישען טעאטער און זענען מעהר נישט מסוגל צו שפילען. דאן בעקומען רעגולערע זייער נארמאל אויסקומעניש פון פעראיין די אלמנות פון פערשטאר-בענע ארטיסטען, וואס זענען געבליבען אהן מיטלען צום לעבען.

דער ארטיסטען-פעראיין גיט אויך אומזיסט מעדיצינישע הילף זיינע מיט-גלידער: דאקטוירים, מעדיקאמענטען א. ד. גל.

דער פעראיין ענטוויקעלט אויך א לעב-האפטע מעטיגקייט אויפ'ן געביט פון בא-קעמפען די ארבייטסלאזיגקייט. סיי דורך שטיצען דירעקט די ארבייטסלאזע מיט געלד, סיי דורך ארגאניזירען וואנדער-טרופעס, וואו די ארבייטסלאזע קריגען בעשעפטיגונג.

כדי צו געבען די מעגליכקייט דעם יוה. ארטיסטען-פעראיין צו קאנען ווייטער ערפילען אט די גרויסע אויפגאבען זיינע, ווערט היינט איינגעארדענט דער „ארטיסטען-טאג", אין לאדז, ווי אין א ריהע אנדערע שטעט.

אויף דער יודישער געזעלשאפט, ווע-מען דער ארטיסט דינט זיין גאנץ לעבען, ארטנטראגענדיג הייטערקייט און יום-טוב'דיגקייט און זיינע גרויסע וואכעדיגע שעה'ן, ליגט א חוב ארויסצואווייזען איהר ווארים עסימפאטיע דעם יודישען אר-טיסט און היינט מאסענווייז בעזוכען די פייערליכע פארשטעלונג אין יודישען טעאטער און פילהארמאניע.

זאיענטשע פון פערמעגען ביי זיין געגט'ער פרוי

שכנים שטערען דעם קאמארניק צו מיכען די זאיענטשע

מיט א צייט צוריק איז א געוויסער בעליאראר פלאטשיק, פון זאוושא נאס, זיך פונאנדערגעגאנגען מיט זיין פרוי. דאס גאנצע פערמעגען: א פוטער, צוהערונג און מעבעל איז געבליבען ביי דער פרוי אין דירה.

פלאטשיק האט די פרוי פערקלאגט און געריכט און ארויסבעקומען א אור-טייל. ווען ער איז עהרגעסטען געקומען מיט א קאמארניק צו מאכען א זאיענ-טשע, האבען די עלטערן פון דער פרוי און די שכנים זיך געווארפען אויף פו-לאשטשיק'ן און איהם צוטקל'ט, שטע-רענדיג גלייכצייטיג דעם קאמארניק אויסצופיהרען די זאיענטשע.

פלאטשיק האט ארויסגערופען פא-ליציי, וואס האט געגען זיי צונויפגע-שטעלט א פראטאקאל.

2 יודישע יונגעלייט

איבערגעפאהרען פון אויטאס

(א) אויפ'ן באלוטער מארק איז ארונ-טער געפאלען אונטער אן'אויטא דער 27 יעהריגער יעקב טיימאן פון אלעק-סאנדראווצקא 27; אויף נאוואמיעסקא 19 האט אן'אויטא איבערגעפאהרען מאיר סאלצמאנטשיק 19 יאהר אלט, פון פולנאצנא 22.

40-יעהריגער יובילייו פון פ. ח. סאפלאו

דער בעקאנטער שריפטשטעלער, זשור-נאליסט און אונערמידלעכער פסח קאפלאן, רעדאקטאר פון ביאליסטאקער „אונזער לעבען" איז דורכ'ן ביאליסטאקער זשור-נאליסטען-סינדיקאט, און וועלכען עס געהערען ארבען סיי יודישע סיי נים-יודישע זשורנאליסטען צום 40-יעהריגען יובילייו פון זיין שריפטשטעלערישער טעטיגקייט, אויסגעקליבען געווארען אלס סעניאר פון סינדיקאט.

20 יעהריגע היימלאזע בעגעהט זעלבסטמארד

(§) אויף עליא קאשציושקא 73 האט א יונג מעדעל נעכטען זיך מערסמט מיט אמאניאק. אין א האפנונגסלאזען צושטאנד איז זי אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל. די זעלבסטמערדערין איז די 20 יעהריגע היימלאזע אלגא ברענער.

קופאן № 15
אויף אומזיסטע
יורידישע עצות.
דער בעזיצער פונם דאזיגען קופאן קאן בעקומען אומזיסט יורידישע עצות דורכ'ן יורי-קאנטאל פון אונזער רעדאקציע.
גילטיג היינט מאנטאג
ד. 11. אפריל פון 8 אווענד.

לאפא און די יודען

(ענדע פון זייט 3)

בערגעגעבען א העברעאישען תנ"ך אין א קונסטפולען איינבאנד פון ירושלים'ער בצלאל.

דער פרעזידענט האט זעהר הארצ-ליך געדאנקט די יודישע פארשטעהער און האט זיי פערזיכערט, אז ער וועט אויך ווייטער זיין פעראינטערעסירט, אז די יודען זאלען זיך פילען אין פינלאנד, ווי אין זייער היים. עס איז אויך זיכער אז די היינטיגע פינלענדישע רעגירונג וועט נישט צולאזען קיין שום רדיפות אויף יודען.

פון דער יודישער זייט האט מען זיך געווענדעט צו דעם נייעם אבער ראבי-נער ד"ר שמעון פעדערבוש, ער זאל אינטערווענירען ביי דער רעגירונג אפצושטעלען די אנטיסעמיטישע העצע פון דער לאפא-פרעסע און בפרט פון דער מאנאטשריפט פון די פראנט-קעמ-פער „טאפראמיעס", וואס איז פול מיט שנאה און אויפרייצונג געגען יודען. אינצווישען זענען אויסגעבראכען די בעקאנטע לאפא-אומרוהען און די רע-גירונג האט געשלאסען אלע לאפא-צייטונגען.

עס איז פערשטענדליך, אז די יודען אין פינלאנד האבען געקוקט מיט א בערעכטיגטער מורא אויף דעם לעצטען לאפא-אויפשטאנד, וויסענדיג, אז פון א לאפא-רעוואלוציע, קאנען זיי קיין גוטס נישט ערווארטען. עס איז אפילו געווען א בעגרינדעטע מורא פאר ארויס-טרעטונגען געגען יודען, ווען די לא-פא-לייט וואלטען געווען אריינגעלאזט געווארען קיין העלזינגפארס. צום גליק האט זיך די גאנצע אויפשטאנד-בעוועגונג ארויסגעוויזען פאר זעהר שוואך און עס איז געלונגען דער רעגירונג דעם אויפשטאנד צו ליקווידירען אהן בלוט-פערגיסונג, און די פיהרער פון דער לאפא קאסאלא און גענעראל וואל-לעניוס צו ארעסטירען.

די פינלענדישע יודען האבען נאך דעם וועלט-קריג דערגרייכט א גוטען עקאנאמישען מצב, זיי האבען געהערט צו די וועניגע יודישע קיבוצים, וואס סיי עקאנאמיש, סיי פאליטיש האבען זיי זיך נישט געהאט וואס צו בעקלא-גען. ליידער האט זיך אין דער לעצטער צייט זייער עקאנאמישע לאגע שטארק פערערגערט, אזוי, אז די ארטיגע צדקה אנשטאלטען זענען נישט מעהר בכח צו לינדערן די נויט פון די פיל פער-ארימטע משפחות.

אין צוזאמענהאנג מיט דער נעשא-פענער לאגע בעטראכט דער העלזינג-פארסער אוברער-ראבינער ד"ר פעדער-בוש פאר זיין אויפגאבע צו ארגאניזי-רען אלע יודישע קהלות פון פינלאנד אין איין געמיינדע-בונד, כדי מיט דעם כח פון אן'איינהייטליכער פארשטע-הערשאפט פון פינלענדישען יודענטום צו זארגען פאר דער קולטורעלער ענט-וויקלונג פון די קהלות און צו פער-טיידיגען די בעדראהטע עקאנאמישע און פאליטיש-רעכטליכע פאזיציע פונם פינלענדישען יודישען קיבוץ. (יט"א)

33 יאהר אין הויף פון רוסישע צארען

(טאג-בוך פון א רוסישער הויף-דאמע)

(2

די געהיים-אגענטן, וועלכע האבען בעגלייט דעם זשאנדארמען-שעף מעזענ-צעוו — ווערט ווייטער דערצעהלט אין די ארכיוו דאקומענטען — האבען צוזא-מען מיט'ן פאר-פולקאווניק מאקאראוו זיך געלאזט נאכיאגען דעם אטענטאטאר, וועלכער איז שנעל פערשוואונדען אין דער ריכטונג פון גרויס איטאליאנער גאס.

אויפ'ן ראג גאס האט א צווייטער אטענטאטאר אויסגעשאסען פון א רע-וואלווער אין פאר-פולקאווניק מאקאראוו, אבער נישט געטראפען.

פון דער פלוצלונגער שיסעריי האבען די געהיים-אגענטן און דער פאר-פול-קאווניק מאקאראוו זיך א ווילע אפגע-שטעלט. ביידע אטענטאטארן האבען אויסגענוצט דעם מומענט און זענען שנעל אריינגעשפרונגען אין א דראשקע, וועל-כע איז געשטאנען נישט ווייט פון קא-משוראוו'ס קאנדיטאריי.

די דראשקע, געשפאנט מיט א שווא-רצען גויענ-פערד האט שנעל זיך א טראג געטון און איז פערשוואונדען פון די אויגען.

ערשט אין צוויי חדשים ארום האט מען אין א רוסישער אלסניה געפונען דעם זעלבען שווארצען רייט-פערד „וואר-וואר" די זעלבע דראזשקע אויף נידריגע רעסארען און סליידער פון קוטשער, וועל-כער האט געפיהרט די דראזשקע.

עטוואס שפעטער איז פערהאלטען גע-ווארען אויך דער קוטשער אדריאן מי-כאילאוו, וועלכער האט געוואוינט דארט אויפ'ן פאס מיט'ן נאמען טיגארינאוו. עס איז אויך ארעסטירט געווארען א גע-וויסער טאריקאוו, וועלכער האט אויפ'ן פערהער זיך מודה געווען, אז ער האט אלעקסאנדער בארעניקאוו און אז ער האט זיך בעטייליגט אין אטענטאט אויפ'ן זשאנדארען שעף מעזענצעוו.

באראניקאוו האט אויך דערצעהלט, אז דעם 4-טען אויגוסט און טאג פון אטענטאט איז ער מיט דער דראזשקע געקומען צום אפגערעדטען פלאץ און אז ער האט דאס געשאסען און פאר-פאל-קאווניק מאקאראוו, כדי „צוצודעקן" דעם אטענטאטאר, וועלכער איז פער-שוואונדען. ביידע ארעסטירטע אנטיילנע-מער אין אטענטאט זענען פער'משפט געווארען צו איביגע תפיסה.

10-טען מערץ.

היינט האט מען ענטדעקט אין פע-טערבורג צוויי געהיימע דרוקעריען אויף גאלאדאיע און אויף גיטוועיער אינזלען עס זענען דערין פערמישט איינציגע ארטילעריע-אפיצירען מען רופט אן די נע מען פון די אפיצירען זיגאוויעוו און וואסיליעוו. ביימאג איז שוין ערשינען א פראקלאמאציע אין א נומער פון דער רעוואלוציאנערען זשורנאל. דארט איז גע-ווען אנ'ענטשולדיגונג פאר וואס דער דרוק איז א שלעכטער. מען האט ביי זיי צוגענומען — זאגען זיי, די גוטע דרוקעריען און זיי איז איבערגעבליבען בלויז אנ'אלטער אפגענוצטער שריפט. סארא חוצפה דאס איז אזוי צו שרייבען!

13-טער מערץ.

היינט איז ווידער געשעהן אנ'אטענ-טאט אבער גאט צו דאנקען, נישט קיין געלונגענער. מען האט געשאסען אין שעף פון זשאנדארען-קארפוס און שעף פון דער דריטער אפטיילונג, וועלכע פירט אן מיט די פאליטישע ענינים גענעראל דרענטעלן. די ווילען האבען דורכגעלע-כערט ביידע שויבען פון דער קארעטע.

דער גענעראל האט געהייסען דעם קוטשער נאכיאגען מיט דער קארעטע דעם אטענטאטאר, אבער ער האט בע-וויזען צו פערשווינדען. מיר וואונדערט די אפגעלאזענקייט פון דער פאליציי. מען זעהט א מענשען, וואס רייט אויף א פערד און נאך איהם יאגט זיך א קא-רעטע און די פאליציי ארט דאס נישט! דער גענעראל אליין איז ארויסגעשפרונ-גען פון דער קארעטע און האט אויף א דראזשקע אנגעיאגט דעם רייטער אבער דער פאליציאנט האט פערהאלטען בלויז דאס פערד, דער רייטער איז שוין נישט געווען.

(שפעטער האט מען דעם אטענטא-טער געכאפט, דאס איז געווען דער מיטגליד פון דער נארארנאיא וואליא מירסקי, ער איז פערשיקט געווארען אויף סאכאלין.)

14-טער מערץ.

אין פעטערבורג רעדט מען זעהר פיל וועגען אטענטאט אויפ'ן גענעראל דרענ-טעלן. מ'דערצעהלט, אז אונבער'ן שטאט בעווייזן זיך אפט רייטער, וועלכע שפירען נאך די קארעטע פון הויכגעשטעלטע מלוכה-לייט.

אונזערע בעקאנטע דערצעהלען, אז מיט איניגע טעג פאר'ן אטענטאט האט-בען ביים גענעראל דרענטעלן געגעסען מיטאג 2 פון זיינע בעקאנטע. נאכ'ן מאלצייט, ווען די געסט זענען ארויס פער-ברענגען און קאבינעט, האט מען דערמאנט אויפ'ן טיש געפונען דעם אומלעגאלען זשורנאל: „זעמליא אי וואליא", וועלכער איז געווען אפגעדרוקט נישט אמבעס-מען.

געג. דרענטעלן האט פאר זיינע געסט זיך דאן אויסגעדרוקט, אז דער זשורנאל איז נישט שעהן ארויסגעגעבען, אבער גוט אנגעשריבען. אויף מארגען האט גענעראל דרענטעלן דערהאלטען א בריף אין וועלכען מען בעדאנקט איהם פאר דעם קאמפלימענט און מ'זאגט איהם צו, אז דער ווייטערדיגער נומער וועט שוין זיין בעסער אפגעדרוקט, מחמת די רע-גירונג אליין איז שולדיג אין דעם. זי האט צוגענומען די גוט-איינגעארדענטע דרוקעריען ביי די סאציאליסטען און זענען מענשען!

17-טער מערץ.

דער היינטיגער מאלצייט איז ביי מיר ארויס זעהר נערוועזער. די געסט האבען נאך אלץ דערצעהלט וועגען אטענטאט אויפ'ן גענעראל דרענטעלן. מען דער-צעהלט, אז צווישען די געהיים-אגענטן, וואס האבען אפגעהיט דעם גענעראל זענען געווען פערשטעלטע רעוואלוציא-נערען.

ווען איינער פון זיי, א רייטער, האט ארויסגעצויגען דעם רעוואלווער האט דער צווייטער אויך געטון דאס זעלבע אבער ווער עס האט אויסגעשאסען האט מען נישט געזעהן. אין טאג פון אטענטאט האט דער זעלבער פערקליידעטער אגענט געראטען דעם גענעראל ארויסצופאהרען אויפ'ן שפאציר אבסאל פריהער ווי גע-וועהנליך, און דאס אלץ, כדי די פאליציי זאל זיך נישט ריכטען.

2-טער אפריל 1879.

היינט 9 פריה האט אן'אטענטאטאר געשאסען אויפ'ן צאר אלעקסאנדער דעם צווייטען. גאט האט איהם אבער אפגע-היט. אונזערע פרינט פון צארישען הויף דערצעהלען וועגען דעם פאלגענדע פרטים:

(דאס ווייטערע קומט)

בארצעלאנא

דער נייער יוד. ישוב אין שפאניען

(ספעציעל פאר'ן לאדזער טאגבלאט) -:- פון צ. ה. וואקסמאן

II.

די איינציגע פאבריק פון ציגארעטען און גאנץ שפאניען געהערט איינעם פון די ערשטע יודען און בארצעלאנא, ה' הענ-ריך מאלאוויטש. א צווייטע גרויסע פאב-ריק, וועלכע נעמט ארום די גאנצע שפא-נישע פראדוקציע פאר ביזוטעריע-ארטיקלען געהערט א האלענדישען יוד, וועלכער וויל אבער בשום אופן נישט האבען קיין שייכות מיט יודען. פארהאן נאך א ריזע קלענערע פאבריקען איבער'ן לאנד, וועל-כע געהערען צו יודען.

דער רייכערער טייל פון די ספרדישע יודען, וועלכע קומען צום גרעסטען טייל פון טערקיי. זענען די אינהאבער פון גרויסע עקספארט און אימפארט פיר-מעס; א סך פון זיי קאנצענטרירען אין זייערע הענד דעם מסחר מיט טעפיכער. פארהאן אויך שוין צווישען אונזערע פוילישע, רומענישע, אונגארישע און רוסישע יודען, וועלכע זענען אזוי צו זאגען, בעטייליגט אין גרויס-האנדעל אבער דער רוב פון די בעמיטעלטע יודישע סוחרים זענען ספרדים.

דער ארימער טייל פון דער ספרדי-שער בעפעלקערונג בעשעפטיגט זיך על פי רוב מיט פעדלעריי. צווישען די לעצטע געפונען זיך א סך פון די נאנ-טע פראנצויזישע און שפאנישע קאלאנ-יעס.

נאך א „יודישע פרנסה" איז פערהאן דא, וועלכע עס לאזט זיך ליידער נישט פערשווייגען. דאס איז דער „ווייסע שקלאפען" האנדעל. די וועלכע קענען נישט מעהר פארטזעצען זייער שענדלי-כען מסחר אין זיד-אמעריקא, האבען איבערגעטראגען זייער „געשעפט" קיין שפאניען, וואו עס האט א שטיקל צייט געבליהט. מיט עטליכע טעג צוריק אבער, האט די רעפובליקאנישע פאלי-ציי בעשלאסען מיט איין קלאפ א סוף צו מאכען צו די דאזיגע מסחים און האט בעפאלען בערגמאנ'ס רעסטאראן, וואו זי האט ארעסטירט 40 מאן, חברה לייט, וועלכע האבען דא געפיהרט א פערצווייגטען מסחר מיט „ווייסע סחורה" זיי האבען עס געהאט אזוי ראפינירט איינגעארדנט, אז עס איז פאקטיש געווען אונמעגליך זיי צו כאפען. אזוי, למשל, האבען זיי געהאט א ביורא אין בערלין, וועלכע האט זיך בעשעפטיגט מיט דער קארעספאנדענץ פון א גאנ-צע רייהע יונגע מיידלעך פון פוילען, גאליציען און רומעניען, וועלכע זיי האבען געצוואונגען אהיימצושרייבען צו זייערע עלטערן, אז זיי געפונען זיך כלומרשט אין דייטשלאנד מיט זייערע „מענער" און עס געהט זיי גוט... די דאזיגע בריף זענען איבערגעשיקט גע-ווארען אין דייטשען ביורא פון וואנען די בריף זענען מיט דייטשע פאסט-מארקען אוועק געשיקט געווארען ווייטער צו די עלטערן און קרובים. צווי-שען די פערציג ארעסטירטע געפונען זיך עטליכע חברה לייט פון דער טרוי-עריג- בעריהמטער בוענאס - איירעס'ער חברה „צבי מגדל". קיין גרויס כבוד פערשאפט די דאזיגע געזעלשאפט נישט דעם יונגען יודישען ישוב, אבער גליק-ליכערווייז איז די איצטיגע רעפובלי-קאנישע פאליציי ענטשלאסען די חברה אויסצוראטען מיט דעם ווארצעל. מיט דריי יאהר צוריק איז אויך פארגעקומען אנ'ענגליכער ארעסט אין א יודישען רעסטאראן, אבער דעמאלט האבען גע-הערשט קארומפירטע בעאמטע פון דיק-טאטארישען רעזשים און די געשיכטע איז דעמאלט פערווישט געווארען...

אנטיסעמיטיזם אין דער אנגענומע-נער פארם קען מען דא נישט. פערהאן אבער א שנאה, א פאנאטישע הונדערט יעהריגע אלטע שנאה, וועלכע בעציהט זיך נישט אויף היינטיגע יודען, וועלכע זענען דאך „העברעאס", אדער „איזרא-עליטאס". די שנאה איז פאר די „כו-דאס" די אזוי גערופענע „חויר-עסער"— די מאראנען. די מורא פאר די כודיאס שטאמט נאך פון יענע פינסטערע מי-טעלאלטערליכע צייטען אין דער פאנ-טאזיע פון המון. ווען איך האב מיין שפאנישען שכן אין דער באהן ער-קלערט, אז איך בין א כודיע האט זיך יענער צולאכט אויפ'ן קול. דו, זאגט ער — ביזט אפשר אנ'איזראעליטא אבער נישט קיין פערשאלטענער כודיא, ווייל די דאזיגע געפונען זיך נישט העהר צווישען די מענשען... נאך ביז'ן היינטיגען טאג שרעקען שפאנישע מא-מעס אפ זייערע קינדער, אז אט אט, קומט א כודיא ... און וועט זיי צונעמען אין זאק אריין...

אויף קאליא פראווענצא געפינט זיך דאס קהל-הויז מיט דער שול, דערווייל איז דער לאקאל נאך א געדונגענער אבער ווי מען פערזיכערט וועט מען אינגיכען צוטרעטען צו בויען אנ'איי-גענעם בנין. צוויי מאל אין דער וואך, זונטאג און דאנערשטאג, לערנען די קינדער העברעאיש. דער לעהרער ה' לעווין און זיין פרוי זענען אראפגע-שטעלט געווארען פון ארץ ישראל. און זיי געבען דא אויך אויסער די אפיצי-יעלע למודים פריוואטע לעקציעס אין העברעאיש. מיט רעליגיעזע למודים גיט זיך אפ דער חכם און האפס, אי אינגיכען וועט געגרינדעט ווערען אויך א תלמוד-תורה.

מיט א יאהר צוריק האט זיך דא גע-גרינדעט א יוגענד-פערבאנד בר-כוכבא, דער צוועק פון דעם דאזיגען פעראיין איז צו דערנענטערען די יודישע יוגענד פון ביידע געשלעכטער און דערמיט פערהיטען אדער אפהאלטען די מגפה פון געמישטע חתונות. דערווייל איז אבער קיין שלום בית נישטא צווישען דער ספרדישער און אשכנזישער יוגנד.

דעם 30-טען אקטאבער 1931 האב בארצעלאנער יודען צום ערשטען מאל נאכ'ן גירוש מפרד בעקומען אנ'אייגע פעלד פון בית עולם. דער בעל הבית איבער'ן בית עולם איז אבער די שטאט פערוואלטונג, וועלכע נעמט א בעזונ-דערן אפצאל פאר יעדען קבר. און אויך דאס האבען די יודען בעקומען נאך א לאנגער דעבאטע וועלכע האט זיך פערצויגען אויף פערצעהן זיצונגען פון שטאט-ראט.

אין דער פראווינץ בארצעלאנא גע-פונען זיך אויך עטליכע משפחות יודען אבער זיי זענען אפגעזונדערט פון יודי-שען לעבען און נאר א טייל פון זיי קומט אויף די ימים נוראים אין שטאט אריין.

עס איז מעגליך, אז אויב די עקא-נאמישע לאגע זאל זיך אין לאנד פער-בעסערן, וועט אויך מאדריד ווערען א צוציאונגס-פונקט פאר יודען פון דער גארער וועלט. דערווייל אבער, האלט בארצעלאנא די בכורה. און אין די ערשטע יודישע קהלה פון נייעם שפאני-ען.

די אקציע צו בעקעמפען די ראַק-קראַנקהייט

ראַק — די ערנסטע פּלאָג פון דער מענשהייט

פון די עלטסטע צייטן אָן, האָט די מענשהייט געליטן פון אַ רייהע קראַנקהייטן, וואָס האָבן געבראַכט אַ גרויסע שטערבליכקייט. צרעת אין אַלטערטום, פּאָקען אין מיטעלאַלטער און שפּעטער רושומאַ און כאָלערע. די אַלע אויסגערעכנטע קראַנקהייטן האָבן געפאָדערט גאַנץ גרויסע קרבנות און אויך זיי זיינען שפּעטער געוואָרן וועניגער פערשפּרייט ביז דאָס נאָך אַ ראַנג דעם ערפאָלגרייכען קאַמף, וואָס די מענשהייט האָט געפירט פּטור צו ווערען פון די ראַזיגע פּלאָגען.

צו די פערשפּרייטסטע קראַנקהייטען פון דער איצטיגער צייט, וואָס זיינען נישט קיין קלענערע פּלאָג פאַר דער מענשהייט ווי די אויבען דערמאָנטע געהערען טו-בערקולאָז און ראַק. די אקציע צו בעקעמפען די טובערקולאָז-קראַנקהייט אין די לעצטע 30 יאָהר האָט געבראַכט רעזולטאַט, אַז אין איינציגע לענדער, ווי ענגלאַנד, צפון-אַמעריקע און דענעמאַרק הערט די שטערבליכקייט ביי טובערקולאָז פון יאָהר צו יאָהר קלענער. דאָס זעלבע האָט מען בעמערקט אין אַנדערע אייראָפּעאישע לענדער און אויך ביי אייך אין פּוילען..

דאָס בעוויזט, אַז דער קאַמף איז נישט קיין אומזיסטער און דאָס האָט מאַקע גע-געבען דעם שטויס אויך אָנצוהייבען אַ שאַרפערען קאַמף מיט די ראַק-קראַנקהייטען, וואָרום אויב טובערקולאָז איז די קראַנקהייט פון היינט איז ראַק די קראַנקהייט פון דער נאָהענטסטער צוקונפט וואָרים בעת אין אַלע לענדער ווערט קלע-נער די שטערבליכקייט צווישען טובער-קולאָז קראַ... זיך אין מעהרט די שטערבליכקייט צווישען ראַק-קראַנקע.

דערינבער טאַקע האָט די וויסענשאַפט-ליכע וועלט אין די לעצטע יאָהרען זיך אינ-טערעסירט מיט דעם קאַמף מיט די ראַק-קראַנקע. עס זענען אין אַ רייהע לענדער ענטשטאַנען ספּעציעלע אינסטי-טוציעס צו בעקעמפען די ראַזיגע שרעק-ליכע קראַנקהייט, וואָס האָבען אין די לעצטע 16 יאָהר מעהר אויפגעטאָן ווי אין גאַנצע יאָהרהונדערטען פריהער. די

ראַזיגע אינסטיטוציעס האָבען נישט נאָר אַ וויסענשאַפטליכען צוועק, נאָר זיי שטרעבען אויך אויפצוקלערען די בעפעל-קערונג ווי אַזוי מען קען די ראַק-קראַנק-הייט בעקעמפען און איצט האָט זיך די וויסענשאַפט דערשלאָגען דערצו, אַז ראַק איז שוין מעהר נישט דורכאויס פערבונ-דען מיט טויט.

איצט ווייסט מען, אַז ווען מען הויבט אָן היילען די ראַק-קראַנקע בעצייטענס, באַלד ווי עס ווייזען זיך די ערשטע סימ-נים, קען מען די קראַנקהייט אויסהיילען. ראַק ווערט איצט געהיילט דורך אָפּעראַ-ציעס, רענטגען-שטראַהלען און ראַד-שטראַהלען.

אין פּוילען עקזיסטירען איצט 7 פּונק-טען צו בעקעמפען די ראַק-קראַנקהייטען, דערונטער אין לאָדז נוּפֿאַ צוויי: די גע-זעלשאַפט צו בעקעמפען ראַק קראַנקהייט מען און אין די אַקציע פאַר'ן קאַמף מיט דער דאָזיגער קראַנקהייט בעם מאַגיס-טראַט, וואָס האָט צוויי אַמבולאַטאָריומס, און לאָדזער „אינסטיטוט צו היילען מיט ראַד" פון דער אויבענדערמאָנטער געזעל-שאַפט האַלט מען ראַק-קראַנקע מיט ראַד און רענטגען-שטראַהלען.

היינט געהט אָן אין לאָדז די פּראָפּאַ-גאַנדע-וואָך צום קאַמף מיט די ראַק-קראַנקהייטען און בקרוב קומט פאָר אין לאָדז דער 3-טער אַלפּוילישער צוזאַמענ-פאָהר פון דאָקטוירים און געזעלשאַפטלי-כע טוער צו בעקעמפען די ראַק-קראַנק-הייט.

די אקציע צו פערבילינגערן עלעקטריע אין לאָדז

מעמאָריאַל דעם לאָדזער שטאָט-ראַט פון 60 פעראיינען

די טעג איז אין לאָקאַל פון רעסטאָראַ-טאָרען-פעראיין (פּעטר. 69) פאָרגעקומען אַ זיצונג פון צווישען פעראיינס-קאָמיטעט פאַר דער אקציע צו פערבילינגערן עלעק-טריע אין לאָדז, אויף וועלכער עס האָ-בען זיך בעטייליגט פאָרשטעהער פון העכער 60 ווירטשאַפטליכע און געזעל-שאַפטליכע פעראיינען.

אויף דער זיצונג איז איינשטימיג אָפּ-געשטעלט געוואָרען דער מעמאָריאַל, וואָס עס האָבען אויסגעאַרבייט די עלעקטרי-קער און יוריסטען, און וועלכער זאָל צו-געשיקט ווערען צו דער מלוכה'שער און קאָמונאַלער מאַכט און די פאָרשטעהער פון ווירטשאַפטליכען און געזעלשאַפט-ליכען לעבען.

ראַו האָבען די פערזאַמעלטע בע-שלאָסען צו פיהרען די אקציע צו פער-בילינגערן דעם פרייז פון קראַפט און ליכט אויס ביז דעם נצחון, אפּיפאָדערן אַלע פעראיינען און געזעלשאַפטען צו צושטעהן צו דער אַקציע, ווענדען זיך צו די בעזונדערע אָרגאַניזאַציעס נישט צו פיהרען קיין אונטערהאַנדלונגען מיט דער עלעקטראָוניע וועגען פערבילינגערן די פרייזן פון שטראָם, מחמת דאָס קאָן אָפּ-שוואַכען דעם איינהייטליכען אַרויסטריט פון קאָנסומענטען צבור, וואָס גאַראַנטירט דעם ערפאָלג פון דער אקציע; נישט צו נעמען קיין אָנטייל אין קאָנקורס פון שוי-פענסטער, רעקלאַמעס, ווייל די אקציע צו פערבילינגערן די פרייזן אויף שטראָם קען ליידען דערפון.

אויסער דעם האָט דער קאָמיטעט צו-געשיקט אַ אויספיהרליכען מעמאָריאַל צום לאָדזער שטאָט-ראַט מיט אַ גענויער צונויפשטעלונג פון די פרייזען פון ליכט און שטראָם, וואָס עס נעמען די עלעק-טראָווניעס פון אַ רייהע שטעט אין פּוי-לען, וואָס בעווייזט, אַז אין לאָדז איז שטראָם טייערער ווי אומעטום.

יונגע עלעגאַנטע פרוי וואַרפט זיך אונטער דער באַהן און ווערט אויפ'ן אָרט דער'הרג'עט

טראַגישער זעלבסטמאָרד, וואָס האָט זיך אָבגעשפּילט פאַר אַלעמענס אויגען אויף דער סאַראַלעווער באַהן-סטאַציע

(§) די אַנוועזענדע אויפ'ן קראָקאָווער באַהנהויף זענען נעכטען געווען עדות פון אַ טראַגישען זעלבסטמאָרד.

פאַר'ן אַנקומען פון פּאַסאַזשיר-צוג, וואָס געהט פון לאָדז קיין וואַרשא, האָט מען בעמערקט, ווי עס דרעהט זיך אַרום אַן עלעגאַנט-געקליידעטע יונגע פרוי, וועלכע האָט מאָדנע אויסגעקוקט אויפ'ן צוג, וואָס האָט געדאַרפט אָנקומען.

ווען דער לאָקאָמאָטיוו איז אָנגעלאָפען האָט זי זיך בליץ-שנעל אַרונטערגעוואָר-פען אונטער דער מאַשין און ראָד. די אויסערגעוועהנליכע אַנשטרענגונגען פון מאַשיניסט, איז אים נישט געלונגען דעם לאָקאָמאָטיוו איינצוהאַלטען. ביי דער פרוי איז אָפּגעשניטען געוואָרען דער קאָפּ.

די פּאָליציי האָט פעסטגעשטעלט, אַז זעלבסטמערדערין איז די 32-יעהריגע נעגאַפּעווא אַלעקסאַנדראַ פון גראַבאָווא 27.

דער טויטער קערפּער איז אָפּגעשיקט געוואָרען אין פּראָזעקטאָריום. פּאָליציי פיהרט אַן אויספאָרשונג.

לוסטראַציעס אין פּלייש-וואַרשטאַטן

(§) ווי בעקאַנט איז זאָניפ'ן לעצטען צוזאַמענפאָהר פון די סטאַרשעס און פאַר-צמאַרשעס פון קצבים-צעך בעשלאָ-סען געוואָרען אדורכצופיהרען אַ לוסטראַ-ציע אין אַלע פלייש-וואַרשטאַטען און ביי די, וואָס וועלען נישט האָבען קיין מוסטער-טאָבלעטען, וועלען די יאַטקעס פערמאַכט ווערען.

די טעג האָט זיך דער סעקרעטאַריאַט פון קצבים-צעך געווענדעט צו דער וואָ-יעוואָדזשאַפט וועגען צוטיילען איהר פּאָ-ליציי ביים דורכפיהרען די לוסטראַציעס. פון מאָרגען אָן וועלען די לוסטראַציעס שוין ווערען דורכגעפיהרט.

ראַדיאָ פּראָגראַם

מאָנטאג 11 אפּריל

לאָדז (233.8) 11.45 פּוילישע פּרע-סע איבערזיכט, 11.58 שעה-צייכען און טאָג-פּראָגראַם, 12.10 פריה-מאָרגען פון גראַמאָפאָן-פּליטען, 3.25 פּאָרטראַג פאַר מאַטורזשיסטען, 4.10 גראַמאָפאָן-פּליטען 4.20 לעקציע פראַנצויזיש, 4.40 גראַ-מאָפאָן-פּליטען, 5.10 פּאָרלעזונג, 5.35 מוזיקאַל ליטעראַרישע אודיציע איינ-געאָרדנעט דורכ'ן לאָדזער וואָיעוואָד-שען קאָמיטעט צום קאַמף מיט דער אַרבייטסלאָזיגקייט מיט'ן אַנטייל פון אַרטיסטען פון פּוילישען טעאַטער 6.50 פערשידענעס, 7.15 קאָמוניקאַט פון דער לאָדזער האַנדעל און אינדוסטרי קאַמער פּראָגראַם אויפ'ן נעכסטען טאָג — 8. „דראַמע אין רויטען" אָפּערעטע 10.15 „קאָנקורס פון באַהן אָרקעסטערס" (טר. פון וואַרשע. גרויסען טעאַטער.

האַנדעלס-נאָטיצען

די פערשפּרייטונג פון דער היימישער פּראָדוקציע און די ירידים פון פּויזען

(ה) אַרייננעהענדיג הי-יאָהר אין צוויי-טען יאָהר-צעהנדלינג פון איהר עקזיס-טענץ, מאַכט די פערוואַלטונג פון די אינטערנאַציאָנאַלע מזרח-ירידים הכנות צום הי-יאָהריגען יריד, וואָס וועט פאָר-קומען אין די טעג פון 1 ביז'ן 8 מאַי.

די שווערע ווירטשאַפטליכע לאַגע, וואָס מיר לעבען איבער, האָט שטאַרק אַראָפּגערדוקט די קויפס-קראַפט פון קאָנסומענט, צוליב דעם וועלען די ירי-דים הי-יאָהר האָבען אַ בעזונדערע אויפ-גאַבע און נעמליך צו ווייזען די סוחרים או פאַבריקאַנטען, אז זייערע בעדערפ-פעניש מוזען צוגעפּאַסט ווערען צו דער איצטיגער קאָניונקטור. פון דער צווייטער זייט מוז מען געדענקען, אז נישט קוק-קענדיג אויף די רעגלאַמענטאַציע פאַר-אָרדנונגען פון דער לעצטער צייט ווערען דאָך ווייטער אַריינגעפיהרט סחורות פון אויסלאַנד, וועלכע קענען לייכט פערבויטען ווערען מיט היימישע אויסאַרבייטונגען, וואָס זענען חלילה נישט ערגער פון די אויסלענדישע.

נישט אויפגערעגענדיג די פּראַקטי-שע רעזולטאַטען פון אַקטיווערען אָנטייל אין די פּויזנער ירידים, מוז מען אָבער פעסטשטעלען, אז ווען מען זאָל שטאַרק בעגרענעצען דעם אימפּאָרט, ווערט דאָס מיטהעלפען צו לאָזען אין גאַנג מעהר פאַבריקען. בעזונדערס ווען די גרענעצען זענען פערמאַכט פאַר פרעמדע סחורות, זענען די מעגליכקייטען פאַר אַ אויפבלי-בלונג אויפ'ן היימישען מאַרק פיל גרע-סער.

עס איז דערינבער קיין ספק נישט, אז אַ נעהעריגער פּראָפּאַגאַנדע פאַר דער פּוי-לישער פּראָדוקציע מצד די ווירטשאַפט-ליכע קרייזען סיי אין לאַנד סיי אין אויס-לאַנד, קען קומען אַ גרעסערע אויפלעבונג סיי אין האַנדעל סיי אין דער אינדוס-טריע.

מהאי טעמא פעמיהט זיך די לאָדזער האַנדעלס-קאַמער, אז דער אָנטייל פון לאָדזער סוחרים און פאַבריקאַנטען אין די הי-יעהריגע פּויזנער ירידים זאָל זיין אַ וואָס גרעסערע.

אין שייכות מיט די אָנקלאַגעס פון די ווירטשאַפטליכע קרייזען, אז דער פּאָסט-צאָל-אַמט מיילט נישט מיט די אָדרע-סאַטען וועגען אָנקומען פון אויסלענדי-שע פּאַקעטען, ווי באַלד זיי ענטהאַלטען סחורות, וואָס זענען פערבאָטען אַריינ-צופיהרען אין לאַנד און שיקט זיי צוריק אָהן זייער ווייסען קיין אויסלאַנד, האָט די לאָדזער האַנדעלס-קאַמער אונטער-וועגירט אין דער צאָל-דירעקציע אין וואַרשא, אַנווייזענדיג, אז אַזאַ פּראַקטיק דורף שטעלט אויס די סוחרים אויף היזי-קות, ווייל די פירמעס שרייבען אויס סחורות פון אויסלאַנד בעמיהענדיג זיך גלייכצייטיג צו בעקומען דערויף אַ ער-לויבניש און אייידער זיי בעקומען נאָך די ערלויבניש ווערען די סחורות שוין צו-ריקגעשיקט.

* * *

טעריום אויסגעאַרבייט אַ פּראָיעקט, לויט וועלכען עס דאַרף בעגרענעצט ווערען די צאָהל בעשעפטיגטע יוגענדליכע אַרבייטער אין דער הויט-, פּאָלינגראַפישע, מעטאַל און עלעקטראָטעכנישער אינ-דוסטריע. דעם דאָזיגען פּראָיעקט האָט דאָס אַרבייטס-מיניסטעריום צוגעשיקט דער לאָדזער האַנדעלס-קאַמער זיך וועגען אויהם אַרויסצוזאָגען און די האַנ-דעלס-קאַמער האָט אין פּרינציפּ מס-כים געווען צום דאָזיגען פּראָיעקט, מאַ-כענדיג דערפּביי איינציגע אויסבעסערונגען.

* * *

דאָס מאַנופאַקטור-געשעפט פון ה' סילקים אויף נאַוואָמיעסקא 15 קען גאַנץ אַלט-שטאָט און באַלוט אַלס די בולינס-טע איינקויפס-קוועלע פון אַלערליי מע-נער און דאַמען-שטאָפען. ווער עס וויל האָבען אַ שעהנעם אַנצוג, אַ לייכטען זו-מער-פּאַלטען, אַ פיינעם דאַמען קאָסטיום דאַרף זיך נאָר ווענדען צו סילקים'ן.

האַנדעלס-מיניסטער דר. זאַרזשיצקי וועט היינט בעזוכן לאָדז

(§) היינט פאַרמיטאָג איז געקומען קיין לאָדז דער האַנדעלס-מיניסטער ד"ר פער-דינאַנד זאַרזשיצקי. דער מיניסטער וועט בעזוכען איינציגע פאַבריקען, פרי זיך צו בעקענען מיט זייער לאַגע. אין אָוונט פאָהרט דער מיניסטער צוריק קיין וואַר-שא.

פון „שומר-הדתי"

לאָדז קילינסקיעגאָ 44

אין דער אָרגאַניזאַציע פון די רעליגיעזע - נאַציאָנאַלע שומרים איז אַריינגעטרעטען אַ גרויסע אויפלעבונג דער „שומר-הדתי" געפינט זיך אונטער דער השפּעה פון „מזרחי". עס קומען פאַר העברעאישע לעקציעס און שעורים פאַר תנ"ך דינים, פּאַלעסטינא-געאָ-ראַפיע, יודישע געשיכטע, ציוניסטישע געשיכטע און אויך גימנאַסטישע איבו-נגען. דער סעקרעטאַריאַט איז עפען פון 8-10 אָוונד.

ניכט רעקלאַמעס

מאָרגען 8 אָוונד וועט אינזש. פּיאַ-סעצקי האַלטען אַ רעפעראַט אין לאָ-קאַל פון פערבאַנד פון עלעקטראָטעכני-שע אונטערנעמונגען אויף קאָשטשוק 17 „וועגען דער אָרגאַניזאַציע פון ליכט-רעקלאַמעס".

איינגאַנג פריי. דער רעפעראַט רופט אַרויס אַ פעראינטערעסירונג צווישען די האַנדעלס-קרייזען.

נאַכט-דיזשורנע אין די אַפּטייקען

היינט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטיי-קען: א. ראַנצער (זגערזשער 57), וו. גראָשקאָווסקי (11. ליסטאָפּאַד 15), פ. גאַרפיין (פּילסודסקי 54), ס. באַרטאָ-שעווסקי (פּעטריקאָווער 154), ה. רעמי-ביעלינסקי (אַנדזשעיאַ 28), א. שימאַנ-סקי (פּושעגרודלאַנאַ 75).

יוגענדליכע אַרבייטער אין דער אינדוסטריע

דאָס אַרבייטס-מיניסטעריום האָט אין פערשטענדיגונג מיט'ן האַנדעלס-מיניס-

---

פּאָפּולערע יודישע

„פאָלקס-ביבליאָטעק"

כאָר איין גילדען · רעדאַגירט דורך רחל פייגענבערג

דער אַבאָנאַמענט אויפ'ן ערשטען האַלבען יאָהר קאָסט בלויז 3 גילדען. אַ בוך וועט ערשיינען יעדע צוויי חדשים. די ערשטע 2 ביכער: „די שפּיינערינס אין סטעפּ" ראָמאַן פון ש. ל. בלאַנק און דאָס געשיכטע-בוך „אַראַבער" פון מ. סמיליאַנסקי זענען איבערגעגעבען צום דרוק און וועט זיי וועלען ערשיינען, וועלען זיי גלייך פּונאַנדערגעשיקט ווערען דורך דער פּאָסט צו די אַבאָנענטען. ס'ווערט אויך צוגעגרייט דער מאַטעריאַל צום דריטען בוך, וועלכער איז ספּעציעל

געווידמעט דער יודישער פרוי

און צום צווייטען האַלב יאָהר ווערען איבערזעצט אין יודיש די אָקו-על׳סטע ווערק פון ברענער'ן און א. ד. גאָרדאָנ'ען.

אין לאָדז איז די אַבאָנענטען-זאַמלונג פאַר דער יודישער „פאָלקס-ביבליאָטעק" איבערגעגעבען געוואָרען צו די יו-גענדליכע אָרגאַניזאַציעס פון גורדוניה און „השומר הצעיר".

איינצאָהלען פאָראויס בלויז 3 גילדען און אָנגעבען פּינקטליך דעם אַדרעס.

פאַר די אַבאָנענטען איז פעראַנטוואָרטליך די רעדאַקטאָרין פון דער „פאָלקס-ביבליאָטעק" רחל פייגענבערג.

די פערקויפטע פרוי

שפּאַנענדער ראָמאַן פון יודישען פאַמיליע-לעבען אין פּוילען.

נעשריבען ספּעציעל פאַר'ן „לאָדזער טאָגעבלאַט" פון לעאָן גאָלדמאַן

(105-טע פּאָרטזעצונג)

עס האָט זיך געדאַכט, אז העכט וועט זיך וואַרפען אויף איהר, אָבער איהר שטאָלצער בליק האָט איהם אָפּ-גע האַלטען.

גוט, — האָט ער זיך אָפּגערופען, — איך געה איצט אַוועק. — אָבער איך קום באַלד צוריק. און דאַן וועסטו זעהן, אז עס וועט זיך מיר איינגעבען צו ברעכען דיין ווי-דערשטאַנד, ווייל איך וועל נישט איינרוהען, ביז דו וועסט זיך נישט אונטערגעבען דיין ווילען. און דערווייל צום ווי-דערזעהן!

ער איז אַרויס, פערמאַכענדיג די טיר מיט אַ שליסעל.

פון דער דאָזיגער מינוט אָן האָט ער געפּייניגט די אומגליקליכע פרוי מיט אינקוויזיציע ביז ביינאַכט. יעדע פאַר שעה איז ער צוגעקומען צו איהר, ביי יעדער געלעגענהייט האָט ער זי בעלייזיגט און געזידעלט און איינמאָל האָט ער אַפילו אויפגעהויבען אויף איהר אַ האַנד.

אָבער רויזעלע האָט זיך נישט געוואָלט אונטערגעבען.

אין זיין אָנהויזגעהייט האָט זי זיך בעמיהט צו בע-האַרשען, אָבער ווען עס איז פערשוואונדען דער אָפּקלאַנג פון זיינע טריט, איז זי געפאַלען אויף אַ שטוהל און האָט זיך בעגאָסען מיט טרעהרען.

— אַך, מיין גאָט, — האָט זי זיך בעקלאָגט, — פאַר-וואָס האָסטו מיך נישט געלאָזט שטאַרבען רעכטצייטיג, ווען דו האָסט צוגענומען מיין קליינע עדושאַ! פאַרוואָס האָסטו מיר צוריקגעגעבען דעם שכל, כדי איך זאָל אַזוי טיף אָפּפיהלען מיין אומגליק!

איינמאָל נאַכמיטאָג איז העכט אַרויס פון איהר צי-מער, נאַכדעם, ווי ער האָט אויסגעגאָסען אויף איהר אַ וויאַדערע מיט שמוציגע זידעל-ווערטער, קללות און דראָהונ-גען. ווידער איז די אָרעמע רייזעלע מיד אַוועקגעפאַלען אויף איהר בעטעל און האָט זיך מצגאָסען מיט טרעהרען.

זי האָט נישט בעמערקט, ווי די דינסט מאַריאַנע איז אַריינגעקומען און האָט געבראַכט קאָלאַציע.

העכט האָט שטרענג פערבאָטען איהר און איהר מאַן זיך אַריינצולאָזען אין אַ געשפּרעך מיט רויזעלע'ן און ביז איצט האָבען זיי דעם בעפעהל נישט געבראָכען.

אָסער דאָס טיף, הארצרייסענדע געוויין רויזעלע'ס האָט די אַלטע קריסטין שטאַרק בעריהרט.

ווען זי האָט אַוועקגעלעגט דאָס עסען אויפ'ן טיש, איז זי נישט ווי געוועהנליך אַוועקגעגאַנגען, נאָר איז גע-בליבען שטעהן אויף דער שוועל.

זי האָט שוין לאַנג געהאַט עפּעס צו זאָגען דעם אָרע-מען מיידעל און היינט האָט זי ענדליך בעשלאָסען עס צו טון. רויזעלע, וועלכע האָט ערשט יעצט בעמערקט, אז די אַלטע קריסטין געפינט זיך אין צימער, האָט אויסגעדרעהט צו איהר דעם קאָפּ.

— וואָס פערלאַנגט איהר, מאַריאַנע?

אַך, גאָט, — האָט זי דערשראָקען געמורמעלט, — גלייך עס נישט אָן פאַר אומגוט — און דאָ האָט זי אַרויסגעקוקט הינטער דער טיר, צי עמיצער שטעהט נישט דאָרטען. — הער גראָסמאַן האָט מיר שטרענג פערבאָטען צו רעדען מיט אייך און איך ווייס באמת נישט..

— האָט נישט קיין מורא, מאַריאַנע, — האָט רויזעלע געענטפערט — פון מיר וועט הער גראָסמאַן זיך גאָרנישט דערוויסען. וועגען וואָס האַנדעלט עס זיך?

די אַלטע דינסט האָט מיט מיטגעפיהל אָנגעקוקט רויזעלע'ן און „אָט געזאָגט:

זייט נישט בייז אויף מיר, פרייליין לילי — דאָס האַרץ צוגעהט אין מיר, ווען איך זעה, ווי איהר, וואָס איהר זענט גוט ווי אַ מלאך, לעבט אַזוי אומגליקליך! און איך מוז נאָך צולעגען אַ האַנד אייך צו פּייניגען און מוז טון אַלץ, וואָס הער גראָסמאַן הייסט מיך. שוין לאַנג טראָג איך מיך אַרום מיט אַ געדאַנק אייך צו העלפען. זאָגט מיר, ליבע פרייליין לילי, מיט וואָס איך קען אייך העלפען.

— איך דאַנק אייך, גוטע מאַריאַנע, — האָט רויזעלע געענטפערט און איהר פערטרערט פנים האָט געשליכעלט - אייער גרייטקייט מיר צו העלפען איז פאַר מיר אַ טרייסט. איצט ווייס איך, אז איך בין נישט אַליין אין דעם דאָזיגען הויז!

— צי קען איך אָבער נישט זיין מיט עפּעס בייהיל-פיג? — האָט די אַלטע קריסטין נאַכאַמאָל געפרעגט און מ'האָט געקענט דערקענען, אז עס ליגט איהר אַ חוץ דעם נאָך עפּעס אויפ'ן האַרצען.

רויזעלע האָט טרויעריג אַ שאָקעל געטון מיט'ן קאָפּ.

— ניין, מאַריאַנע, איך ווייס נישט מיט וואָס איהר קענט מיר העלפען, — האָט זי געענטפערט.

די דינסט האָט זיך פערזיכטיג אַרומגעקוקט אין צימער.

ווי זי וואָלט זיך נאָכאַמאָל געוואָלט איבערצייגען, צי מען הערט זיי נישט אונטער, דערנאָך איז זי צוגעגאַנגען נאָך נעהנטער.

— פרייליין לילי, - האָט זי געזאָגט אין אַ געהיימ-נישפולען טאָן. איך ווייס, אז הער גראָסמאַן בעהט זיך אום מיט אייך פשוט אונמענשליך. היינט אין אָוונט פאָהרט ער אוועק קיין לאָדז. אויב איהר ווילט, קען איך היינט אָפּענ-לאָזען די טיר און אין אַ פּאָר שעה אַרום קענט איהר זיין פריי.

רויזעלע איז בלאַס געוואָרען. איהר האַרץ האָט געגוי-מען העכער קלאַפּען.

וואָס זאָל דאָס זיין?

האָט איהר גאָט צוגעשיקט אַ רעטער?

קען זי זיך ווירקליך בעפרייען פון העכט'ס הענד.

אָבער אין אַ ווייליל אַרום איז זי ווידער טרויעריג געוואָרען.

— איהר זענט אַ גוטע, מאַריאַנע, און איך דאַנק אייך פון טיפען האַרצען, אָבער איך קען נישט אָננעמען אייער הילף. ווי וואָלט אויסגעזעהן אייער גורל, ווען הער גראָס-מאַן וועט געוואָהר, אז איך בין אַנטלאָפען? זיין צאָרן וואָלט נעפאַלען אויף אייך און איהר און אייער מאַן וואָלט פערלוירען דאָס שטיקעל ברויט.

— אַך, דאָס איז נאַרישקייטען, פרייליין! מיין מאַן און איך האָבען שוין גענוג געדינט ביי דעם שרעקליכען מענש און מיר האָבען שוין לאַנג בעשלאָסען צו פערלאָזען דאָס הויז!

— און דאָך מוז איך דאָ בלייבען — האָט רויזעלע געענטפערט מיט אַ פערוועהטיגט פּנים. איך האָב, ליידער, קיין שום ווינקעל אויף דער וועלט, וואו איך זאָל זיך קענען בעהאַלטען!

(פאָרטזעצונג קומט)

אינטערעסאַנטע וועלט-נייעס אין בילדער

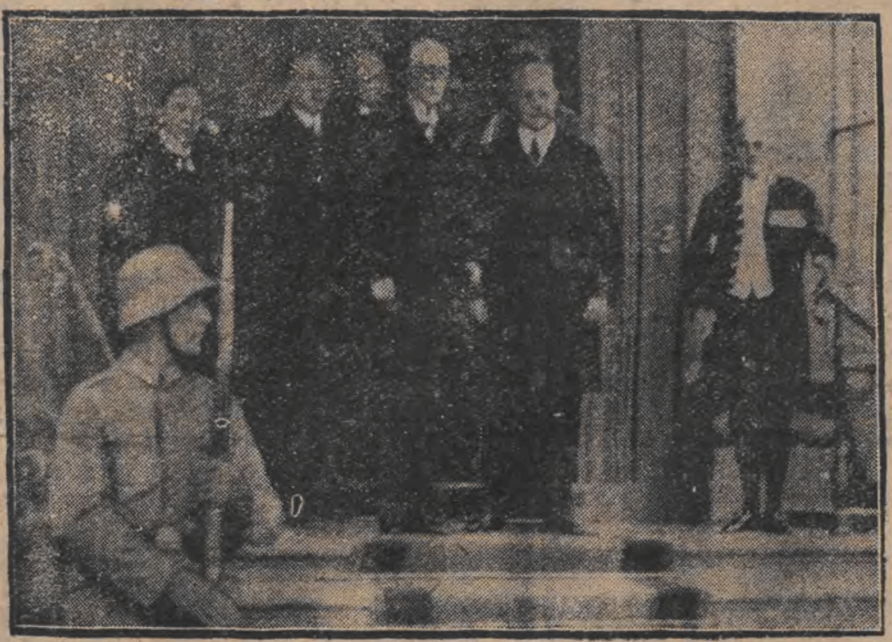

שוועדישער קעניג ביי הינדענבורג'ען

דער שוועדישער קעניג גוסטאַוו, האָט פאַריגע וואָך צוריקפאָהרענדיג, פון די דרום לענדער קוראַנטען קיין שוועדען, זיך אָפּגעשטעלט אויף א טאָג אין בערלין און אָפּגעשטאַט א וויזיט ביים פּרעזידענט הינדענבורג.

יונגסטער פּאַסאַזשיר פון „גראַף צעפּעלין"

דודי לאַנג, $5^1/_2$ יאָהר אַלט, פאָהרט צו זיין מוטער קיין בוענאָס-איירעס.

פרויען-פאָליציאַנטען אין אינדיען

זיינען בעוואָפנט מיט גומי-שטעקענס און ווערן אָנגעפיהרט דורך אַן אַמעריקאַנערין.

הי.יגע אויף דער מ/זח.

א יאַפּאַנישער אָפיציר מאַכט זיך א וואַנע אויפן כינעזישן פראָנט אין א קעסל, געוואַרימט אויף אַש.

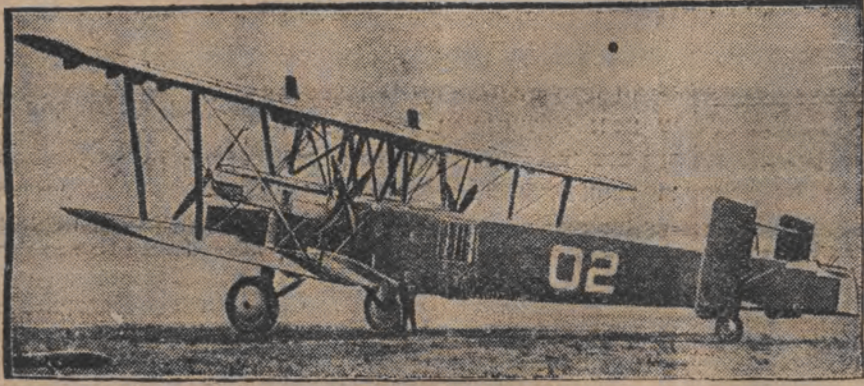

ריזיגער ענגלישער באָמבען-עראָפּלאַן

איז ערשט אויסגעפּערטיגט געוואָרען. דאָס איז דער גרעסטער באָמבען-עראָפּלאַן אין דער וועלט, האָט 4 מאָטאָרען, און קאָן פיהרען 2000 קילאָ באָמבעס, אָדער 20 בעוואָפענטע זעלנער. ביים עק פון עראָפּלאַן געפינט זיך א קוילענוורפער אָפּצושלאָגען אָנפאַלען פון הינטען.

קאַפּיט ן פ אַנק הויק

בעריהמטער אַמעריקאַנער פּילאָט, דער שנעלסטער פליהער אין דער וועלט, איז פּאַראַליזירט געוואָרען.

גר ף טשע.ג.י

דער ערשט. גו שטאַרבענער געוו. עסטרייך - אונגאַרישער אויסערן-מיניסטער

די מאַנשאַפט פון „גראַף צעפּעלין",

וועלכע געפינט זיך איצט אויף א רייזע קיין דרום-אַפריקא, האָט שוין די פאָריגע וואָך אָפּגעגעבען די שטימען צו די פּרעזידענט-וואַהלען.

אינדי.נ ר-נצעס

איז געקומען קיין אייראָפּא צו בעקענען אונז מיט די געזאַנגען פון איהר פאָלק.

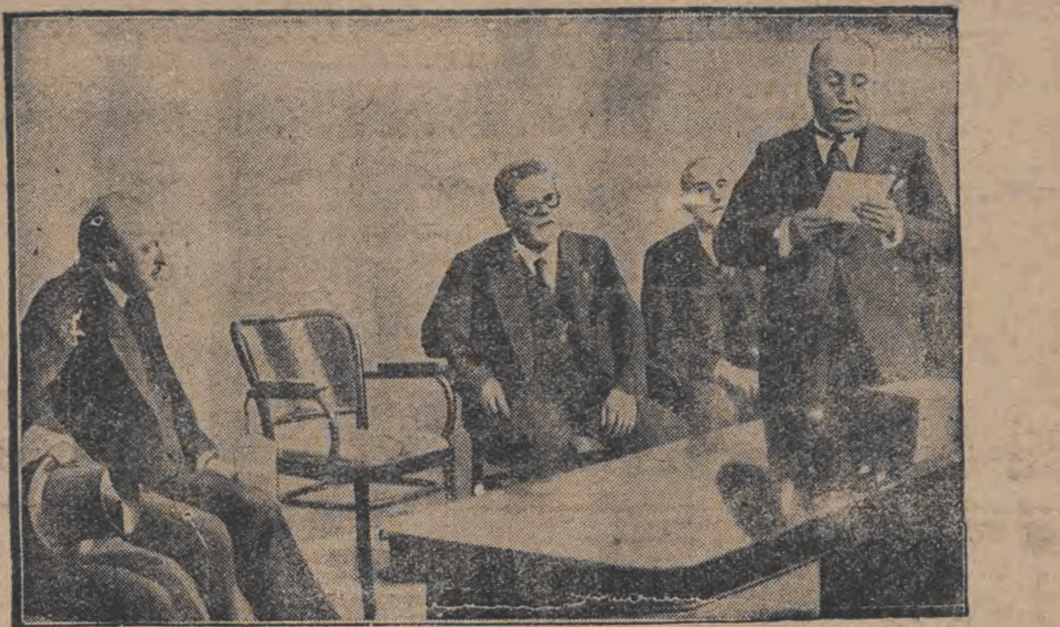

מוסאָליני ביי דער געטהע-פייערונג אין רוים

האַלט די פעסט-רעדע וועגען גרויסען דיכטער.

„א פרוי, וואָס לאַכט"

Zofja Batycka, Aleksander Zabczyński, Krystyna Ankwiczówna

היינט און טעגליך!!

100 פּראָצענטיגער פּוילישער קלאַנג - פילם

א ראָמאַן פון א גרושה מיט איהר מאַנ'ס אַדוואָקאַט. — אין די הויפּט - ראָלען:

אָנהויב פון די סעאַנסען: אין וואָכען-טעג 4 נאָכמיטאָג, שבת, זונטאָג און חגאות 2 נאָכמיטאָג.

קלאַנג-קינא-טעאַטער

RAKIETA

Sienkiewicza 40.

קויפט נור פון די 1-טע קוועלע

גרויסער אויסוואַהל

שפּאַציר-וואָגענס
אייזען - ניקעל
בעטען

מאַטראַצען
ספּרענזשינאָווע „Patent"
ווייזימאַטשקעס
אַמעריקאַנער

צו בעקומען אין פאַבריקס-לאַגער

„DOBROPOL" Łódź, Piotrkowska 73 אין הויף

קאַרטאָפעל-מעהל

כשר לפּסח

(סופּעריאָר טלאַנצאַ) איז צו בעקומען ביי

א. פרידענזאָהן,

לאָדז, זגערזשער 16, אין הויף

טעלעפאָן 211-56.

Dr. HALTRECHT

ספּעציאַל-אַרצט

פאַר הויט און געשלעכטס-קראַנקהייטען

פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21

נעמט אָן פון 8–11 פריה, פון 12.30–1.30 נ"מ. און פון 5 ביז 9 אָוו. זונטאָג פון 10 ביז 1 בייטאָג

אבאַסנער — אין — לאָדזשער טאָגעבלאַט האָבען דעם גרעסטען ערפאָלג

לאַנג-יעהריגער געריכטס-טעקסטאַטאַר

שרייבט און ערלעדיגט אַלערליי

ביטעס, אַנקלאַגעס און קלאַוזולעס

— ספּעציאַליסט אין מיליטער-ענינים —

ווי אויך אין שרייבען ביטעס פאַר איינציגע שפּייזערס.

שנעלער אויסקויף פון פּאַטענטען און רעגיסטראַציע-קאַרטען אויפ'ן יאָהר 1932

ב. מאָז, פּעטריקאָווער 10

קלאַנג - קינא

ZACHĘTA

זגיערזשער-גאַס 26.

היינט און ווייטערדיגע טעג!

דאָפּעל-פּראָגראַם! - I - דאָפּעל-פּראָגראַם!

100 פּראָצ. פּוילישער רעד-פילם הערליך מייסטער-ווערק — א.נ.

געהיימניס פון א דאָקטאָר

אין די הויפּט-ראָלען:

Mar'a Gorczyńska, Kaz m'erz Sięɔowski i Zbyszko Sawan.

II. שטאַרקע ים-דראַמע — א. נ.

טויטע מאַנשאַפט

אין די הויפּט-ראָלען:

KONRAD NAGEL i LOUIS WOLHEIM.

אָנהויב פון די סעאַנסען 4 נאָכמ.. שבת, זונטאָג און חגאות 12 מיטאָג

אַבאָנאַמענטס-פּרייז: פאַר א חודש אין פּוילען 5 זלאָטיס, אין פראַנקרייך און בעלגיען—20 פראַנק, אין אַנדערע לענדער 1.25 [illegible]

אַנאָנסען-פּרייז: פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100% טייערער, אויסער דער שטאָט מיט 50 טייערער, [illegible] פאַר א מילימעטער-שורה פאַר'ן טעקסט 16 גר. פריידטאָג 24 גר., אין טעקסט 80 גר. פריידטאָג 60 גר. נאָכ'ן טעקסט 12 גר. פריידטאָג 18 גר.

Tłocznia E. i M. Hamburskich. Łódź. Piotrkowska 16. Dzierżawca: M. B. [illegible]

Odpowiedzialny Red.-wydawca: [illegible]